№ 23. ВТОРНИКЪ. 5 Марта. 5 Marca. WTOREK. № 23.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie . rs 10; Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie . — 5; Z przesyłką. — 6.

Kwartalna: W Wilnie . — 3; Z przesyłką. — 3 k. 50; Miesięczna . — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть оффиціальная: Извѣстія изъ Польши.—Высоч. пов., указы, назначенія и награды.— Вильно.

Часть неоффиціальная: Иностр. извѣстія: Общее обозрѣніе. — Италія. — Франція. — Англія. — Австрія.— Телегр. депеши.

Литер. отдѣлъ: Изабелла—повѣсть г-жа Водъ.— Текущія изв.— Письмо изъ Парижа, изъ Вашингтона.— Биржевой указ.— Виленскій дневникъ.— Объявленія.

Часть Оффиціальная.

ИЗВѢСТІЯ ИЗЪ ПОЛЬШИ.

ПОСЛѢДНІЯ ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ДЕПЕШИ.

Варшава, 26 февраля.

Получены донесенія объ извѣстномъ уже поискѣ полковника Оранскаго чрезъ Ставишинъ, гродзицкіе лѣса на Загурово, Низдры и обратно по границѣ, черезъ Хочь. Въ этихъ мѣстахъ, по слухамъ, были шайки Высоцкаго и Мирославскаго, которыя при приближеніи войскъ, разсѣялись и отчасти воротились за границу.

Варшава, 27-го февраля.

Колонна, посланная изъ Городло изъ отряда г. л. Рудановскаго захватила предводителя шайки Родзіевскаго. Шайка разсѣялась.

Варшава, 28-го февраля.

Изъ Люблинской губерніи. Послѣ разсѣянія мятежниковъ у Сосновицы. посланы изъ Радзина, 21 февраля, двѣ роты вологодскаго пѣхотнаго полка и 60 казаковъ, которые, сдѣлавъ 145 верстъ, настигли, 23 числа, шайку Лелевеля, въ 500 человѣкъ, съ орудіемъ, и разбили ее близъ Люты-Иганьска. У мятежниковъ потеря до 150 человѣкъ; взято 3 знамени, снаряды, обозъ, бумаги. У насъ 2 умерло отъ ранъ и 2 легко раненыхъ.

Изъ плоцкой губерніи. Между Пултускомъ и Ломжею собирались значительныя шайки, которыя, избѣгая встрѣчи съ войсками, перешли Наревъ и потянулись къ сѣверу. Противъ нихъ выступили, 20 числа, отряды изъ Пултуска и Ломжи. 25-го февраля, мятежники настигнуты и разбиты у мѣстечка Мышинецъ *). Подробности еще неизвѣстны.

На петербургско-варшавской желѣзной дорогѣ, сегодня ночью, испорчено нѣсколько рельсовъ, но все немедленно исправлено и поѣздъ опоздалъ только часомъ. (Рус. Инв.)

Распоряженіе начальника штаба войскъ, расположенныхъ въ Царствѣ Польскомъ.— Въ „Оффиціальной Газетѣ Царства Польскаго" напечатано: „Всѣ военные начальники получили отъ начальника штаба слѣдующее распоряженіе:

„Дошло до свѣдѣнія его императорскаго высочества, что крестьяне въ царствѣ, оставаясь вѣрными своему монарху и данной присягѣ, сочувствуютъ вездѣ войску и стараются содѣйствовать возстановленію порядка и законности, нарушаемой врагами собственной страны. Въ виду, затѣмъ, неизбѣжной необходимости опредѣлить это содѣйствіе ясными правилами, для предотвращенія опасности,которой могутъ подвергнуться какъ личность,такъ и собственность гражданъ, великій князь намѣстникъ приказать соизволилъ:

„1) Общинныя власти должны имѣть надзоръ надъ всѣми лицами, постоянно или временно пребывающими въ общинѣ, прибѣгая для этого къ помощи общинныхъ караульныхъ и часовыхъ; 2) войты, солтысы или радные обязаны безотлагательно арестовать всѣхъ вооруженныхъ лицъ или принадлежащихъ къ шайкамъ возмутителей, а равно и всѣхъ бродягъ, и, въ случаѣ нужды, съ конвоемъ крестьянъ доставлять ближайшей военной власти; 3) войты гминъ, солтысы и радные должны строго наблюдать, чтобы крестьяне, при задерживаніи возмутителей, не прибѣгали къ насилію или вообще къ какому бы то нибыло произволу; виновные навлекутъ на себя самую строгую отвѣтственность.

„Главный директоръ правительственной комисіи внутреннихъ дѣлъ, по полученіи отъ начальника штаба вышеупомянутаго распоряженія, препроводилъ таковое немедленно ко всѣмъ гражданскимъ губернаторамъ, къ точному руководству."

Разсказъ очевидца о дѣлѣ подъ Мѣховымъ.—Въ „Русскомъ Инвалидѣ" читаемъ слѣдующій разсказъ:

„5-го февраля, въ половинѣ шестаго часа утра, показались толпы мятежниковъ подступавшія къ Мѣхову, по дорогѣ отъ м. Сломникъ. Не доходя одной версты до города, мятежники, раздѣлившись на пять частей, начали обходить городъ со всѣхъ сторонъ. Стрѣлковая цѣпь наша, занимавшая наружные дома и заборы, встрѣтила мятежниковъ сильнымъ штуцерныхъ огнемъ. Несмотря на это,толпы продолжали наступленіе впередъ, такъ что резервы наши должны были нѣсколько разъ отбивать атаки ихъ штыками.

„Чтобы произвесть замѣшательство въ нашихъ войскахъ, мятежники подожгли подгородные сараи, отъ которыхъ скоро распространился пожаръ въ городѣ; но и это не помогло.Въ половинѣ девятаго часа отбитъ былъ послѣдній натискъ, и мятежники обратились въ бѣгство, преслѣдуемые казаками и объѣздчиками пограничной стражи.

„Нѣкоторые изъ жителей города, какъ вовремя боя, такъ и по удаленіи мятежниковъ, стрѣляли по нашимъ войскамъ изъ домовъ. Вслѣдствіе чего солдаты наши врывались въ эти дома,кололи и стрѣляли скрывавшихся тамъ мятежниковъ. Бургомистръ города, на требованіе нашихъ войскъ выдать скрытыхъ у него въ домѣ бунтовщиковъ, отвѣтилъ выстрѣломъ, ранивъ при этомъ одного стражника, за что и былъ тутъ же заколотъ; той же участи подверглись и скрывавшіе въ его домѣ мятежники.

„О дѣлахъ къ имѣніи графа Платера, въ Яновѣ и другихъ, подобію Мѣхову, много надѣлавшихъ шуму въ европейской прессѣ, были назначены слѣдствія. Въ настоящее время большая часть слѣдствій окончена, и всѣ они показываютъ, что враждебныя дѣйствія войскъ противу жителей служили только отвѣтомъ на вызовъ къ такимъ дѣйствіямъ съ ихъ стороны. Во всѣхъ же мѣстахъ, гдѣ жители оставались спокойными, не позволяя себѣ ни нападеній, ни выстрѣловъ по солдатамъ, послѣдніе вели себя такъ же тихо, какъ всегда." (Голосъ).

„*Въ виленскомъ военномъ отдѣлѣ.*
— Отъ командующаго войсками виленскаго военнаго округа получены слѣдующія подробности дѣйствій отряда свиты Его Императорскаго Величества генералъ-маіора графа Ностица.

„10-го февраля графъ Ностицъ двинулся, съ двумя ротами, двумя сотнями казаковъ и однимъ коннымъ орудіемъ, изъ Кобрина къ Пинску, сдѣлавъ въ 30 часовъ болѣе 110 верстъ. Отрядъ графа Ностица 11-го февраля былъ уже въ одномъ переходѣ отъ Пинска, въ м. Дубой. О дѣйствіяхъ шайки Рачинскаго въ окрестностяхъ Пинска до 10-го февраля извѣстно уже изъ прежде сообщенныхъ извѣстій. По прибытіи въ Пинскъ, 11-го февраля, графъ Ностицъ тотчасъ же послалъ для преслѣдованія мятежниковъ четыре колонны.

„10-го февраля Рачинскій былъ въ Лунинѣ, въ имѣніи князя Друцкаго-Любецкаго. Взявъ лошадей князя мятежники сперва бросились къ Кожанъ-городку, но скоро вернулись назадъ и кинулись на Гостынь, а оттуда на Велюши и Новоселку, откуда поворотили на Малковичи и, пробираясь лѣсами и болотами, чрезъ Зарубы и Родзаловичи, прибыли въ Борки, гдѣ колонна штабсъ-капитана Евдокимова настигла ихъ ночью на 14-е февраля. Мятежники вздумали было сопротивляться и начали отстрѣливаться, но дружный натискъ роты заставилъ ихъ бѣжать. Побросавъ оружіе и даже верхнюю одежду, мятежники кинулись въ лѣсъ, оставивъ 18 фуръ, 49 лошадей, казенныя ружья, добытыя ими въ Пружанахъ; въ плѣнъ взято ихъ 24 человѣка. Окрестные крестьяне ловили бѣгущихъ и доставили еще до 20 человѣкъ. На разсвѣтѣ 15-го февраля бѣжавшіе мятежники были настигнуты двумя другими колонами: подполковника Вимберга и эсаула Евстратова. Хотя подробнаго донесенія о дѣйствіяхъ этихъ колонъ еще не имѣется, но изъ телеграфической депеши видно, что въ Пинскѣ и другихъ мѣстахъ Полѣсья все успокоилось, и что Рачинскій захваченъ въ плѣнъ крестьянами, въ мозырскомъ уѣздѣ, и сданъ войскамъ. Во всѣхъ селеніяхъ, чрезъ которыя Рачинскій проходилъ, онъ собиралъ крестьянъ, уговаривалъ ихъ присоединиться къ возстанію, приказывалъ имъ не отбывать барщины и не платить оброка, и объявлялъ, что вся земля есть ихъ собственность. Крестьяне, однако, не приставали къ нему и лишь нѣсколько дворовыхъ поступило въ его шайку.

„— Въ гродненской губерніи все спокойно; поиски, сдѣланные въ послѣднее время нашими отрядами къ сторонѣ Высоколитовска, Дрогичина и Мельнина, показали, что тамъ мятежниковъ вовсе нѣтъ.

„— Въ домѣ бѣлостокскаго дворянскаго собранія найдено пять пистолетовъ, двѣ сабли, нѣсколько сотъ пуль, революціонныя прокламаціи и нѣсколько десятковъ листовъ гербовой бумаги. Во флигелѣ, занимаемомъ воспитанниками, учащимися насчетъ графа Спаржинскаго, подъ кроватями найдено много прокламацій, брошюръ и воззваній, на польскомъ, русскомъ и еврейскомъ языкахъ. Арестованы три чиновника и учитель Ленчевскій.

„— Въ Ковенской губерніи, въ новоалександровскомъ и вилкомірскомъ уѣздахъ, были двѣ попытки напасть на почту, окончившіяся, впрочемъ, безъ всякихъ послѣдствій.

„Подобныя же попытки были и въ лидскомъ уѣздѣ. Около м. Эйшишки появилась небольшая шайка. Въ тавсюкскомъ лѣсу найденъ повѣшенный на деревѣ начскій тысяцкій, крестьянинъ Антонъ Каржель. Для преслѣдованія этой шайки послана команда.

Вообще, если мятежъ въ Польшѣ и отражается нѣкоторыми безпокойствами въ виленскомъ округѣ, то всѣ дѣйствія здѣсь польскихъ мятежниковъ ограничиваются разбойничьими нападеніями на почты, на отдѣльныхъ, преданныхъ правительству лицъ и т. п. Туземное населеніе справедливо раздражено противъ нихъ, и, стараясь всячески имъ противодѣйствовать, успѣваетъ иногда справляться съ ними и безъ помощи войскъ; такъ въ ночь съ 17-го на 18-е февраля шайка мятежниковъ, собравшаяся въ Галиціи, сдѣлала попытку ворваться въ предѣлы подольской губерніи, противъ м. Збрижа но крестьяне, вооружившись чѣмъ попало, сами, безъ помощи войска отразили это нападеніе." (Сѣв. Поч.).

— ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по удостоенію комитета гг. министровъ Всемилостивѣйше соизволилъ 23 декабря 1862 г. пожаловать нѣкоторымъ чиновникамъ Виленскаго учебнаго округа за отличіе по службѣ слѣдующія награды:

Статскимъ совѣтникамъ: Инспектору казенныхъ училищъ Виленскаго учебнаго округа Гуго фонъ ТРАУТ-

*) Мышинецъ близъ прусской границы, въ сѣверо-восточномъ углу плоцкой губерніи.

TREŚĆ

Dział urzędowy. Wiadomości z Polski.— Najwyższe rozkazy, ukazy, mianowania i nagrody.— Wilno.

Dział nieurzędowy. Wiadomo9ci zagraniczne.—Pogląd ogólny.— Włochy.— Francja.— Anglja.— Austrja.—Depesze telegraficzne.

Dział Literacki. Izabella, powieść pani Wood.—Wiadomości bieżące.— Listy: z Paryża, z Waszyngtonu.—Kursa giełd.— Dziennik Wileński.— Ogłoszenia.

Część Urzędowa.

WIADOMOŚCI Z POLSKI.

OSTATNIE DEPESZE TELEGRAFICZNE.

Warszawa, 26 lutego.

Otrzymano doniesienie o wiadomym już rekonesansu półkownika Orańskiego przez Stawiszyn, Grodzickie lasy, na Zagurowo, Nizdry i nazad do granicy przez Chocz. W tych miejscach, podług wieści, znajdowały się bandy Wysockiego i Mierosławskiego, które przy zbliżeniu się wojsk rozeszły się i w części powróciły za granicę.

Warszawa, 27 lutego.

Kolumna wysłana z Horodła, składająca się z oddziału jenerał-porucz. Rudanowskiego, schwytała dowódcę bandy Rodziewskiego. Banda rozeszła się.

Warszawa, 28 lutego.

Z gubernji lubelskiéj. Po rozpędzeniu powstańców przy Sosnowicy, posłano z Radzynia 21 lutego dwie roty wołogodzkiego pieszego półku i 60 kozaków, którzy zrobiwszy 145 wiorst, napadli na bandę Lelewela z 500 ludzi z działem, i rozbili ją przy Luty-Igańsku. U powstańców strata 150 ludzi, wzięto 3 chorągwie, sprzęty, oboz, papiery. U nas 2 umarło od ran i 2 lekko rannych.

Z gubernji płockiéj. Miedzy Pułtuskiem i Łomżą zbierały się znowu bandy, które unikając spotkania z wojskiem przeszły Narew i pociągnęły na północ. Przeciw nim wystąpiły 20-go oddziały z Pułtuska i Łomży. Dnia 25 lutego powstańcy napadnięci i rozbici przy m. Myszyńcach *). Szczegóły jeszcze nie są wiadome.

Na petersburgsko-warszawskiéj drodze żelaznéj dziś w nocy, zepsuto kilka relsów, lecz wszystko niebawem zostało naprawione i pociąg spóźnił się tylko o godzinę. (Rus. Inw.)

W „Dzienniku Powszechnym" czytamy:

„Wszyscy naczelnicy wojenni otrzymali od naczelnika sztabu następujące rozporządzenie:

„Doszło do wiadomości Jego Cesarskiéj Wysokości, że włościanie w Królestwie wierni swojemu Monarsze i wykonanéj przysiędze, sprzyjając wszędzie wojsku, starają się pomagać do przywrócenia spokojności i powagi prawa, przez nieprzyjaciół własnego kraju i wszelkiego porządku zakłóconych; mając przeto na względzie niezbędną potrzebę określenia pomocy téj jasnemi przepisami, dla zapobieżenia, iżby takowa dla spokojności osób i własności niebezpieczną stać się nie mogła, rozkazać raczył co następuje:

1. Władze gminne powinny czuwać nad wszelkiemi osobami, stale, czasowo lub przejezdnie w gminie przebywającemi, używając do tego pomocy stójek i stróżów gromadzkich;

2. Wojci, sołtysi lub radni obowiązani są wszelkie indywidua zbrojne, lub do band burzycieli należące, jako też wszelkich włóczęgów niezwłócznie aresztować i z przybraniem w razie potrzeby stosownéj ilości włościan, najbliższéj władzy wojskowéj odstawiać;

3. Wojci gmin, sołtysi i radni, winni są pilnie baczyć, aby włościanie przy ujmowaniu burzycieli nie dopuszczali się gwałtów na ich osobach i żadnéj zgoła samowolności; Winni pod tym względem do surowéj odpowiedzialności pociągnieni będą."

Dyrektor główny prezydujący w komissji rządowéj spraw wewnętrznych, otrzymawszy od naczelnika sztabu powyższe rozporządzenie, przesłał je niezwłócznie wszystkim gubernatorom cywilnym dla ścisłego doń zastosowania się.

Opowiadanie naocznego świadka o rozprawie pod Miechowem. W „Inwalidzie rossyjskim" czytamy:

„Dnia 5 lutego o pół do szóstéj z rana, pokazały się bandy powstańców zbliżające się ku Miechowu, po drodze od m. Słomnik. O wiorstę od miasta powstańcy rozdzieliwszy się na pięć części, poczęli obchodzić miasto ze wszech stron. Łańcuch strzelców naszych, zajmujący przednie domy i płoty, spotkał powstańców silnym ogniem za sztućców. Mimo to bandy nieprzestawały nacierać naprzód, tak iż rezerwy nasze musiały po kilka razy odpierać atak ich bagnetami.

„Dla sprawienia zamięszania w naszém wojsku powstańcy podpalili domy, od których pożar prędko się zajął w mieście; lecz i to nie pomogło. O pół do dziewiątéj został odparty ostatni nacisk i powstańcy poczęli uciekać ścigani przez kozaków i objazdowych straży nadgranicznéj.

„Niektórzy z mieszkańców miasta, tak w czasie bitwy, jako też po odejściu powstańców strzelali do naszych wojsk z domów. Skutkiem czego nasi żołnierze wpadali do tych domów przebijali i strzelali ukrywających się tam powstańców. Burmistrz miasta, na wezwanie naszego wojska o wydanie ukrytych u niego buntowników, odpowiedział wystrzałem, i ranił jednego strażnika, za co został na miejscu zakłóty; to samo spotkało i ukrytych w jego domu powstańców.

„O starciach się w majątku hrabiego Platera w Janowie i innych podobnie jak w Miechowie, które tyle narobiły hałasu w Europejskiéj prassie były naznaczone śledztwa. Obecnie większą część sledztw ukończono i ze wszystkich pokazuje się, iż nieprzyjazne czyny wojska przeciw mieszkańcom były tylko odpowiedzią na wyzwanie z ich strony do takich czynów. Wszędzie zaś, gdzie mieszkańcy byli spokojni, niepozwalając sobie ani napaści ani wystrzałów do wojska, ci ostatni zachowywali się także spokojnie, jak zawsze."

— W Wileńskim okręgu wojennym. Od dowodzącego wojskami Wileńskiego wojennego okręgu otrzymano następujące szczegóły o działaniach oddziału orszaku JEGO CESARSKIEJ MOŚCI jenerał-majora hrabiego Nostica.

Dnia 10 lutego hrabia Nostic posunął się z dwóma rotami, 2 secinami kozaków i z jedném działem konném z Kobrynia do Pińska, zrobiwszy we 30 godzin więcéj 110 wiorst. Oddział hrabiego Nostica d. 11 lutego znajdował się tylko o jeden marsz od Pińska w m. Duboj. O działaniach bandy Raczyńskiego w okolicach Pińska do d. 10 lutego wiedzą czytelnicy nasi z uprzednio udzielonych wiadomości. Po przybyciu do Pińska d. 11 lutego, hrabia Nostic natychmiast posłał cztery kolumny, aby ścigać powstańców.

Dnia 10 lutego Raczyński zostawał w Łuninie w majętności księcia Druckiego-Lubeckiego. Zabrawszy konie księcia, powstańcy z początku rzucili się ku Kożangródkowi, lecz wkrótce zwrócili się i rzucili się na Gostyń, a ztamtąd na Wielusze i Nowosiołkę, zkąd zwrócili się na Małkowicze i przebierając się lasami i błotami przez Zaruby i Rodzałowicze przybyli do Borek, gdzie kolumna szt. kap. Jewdokimowa dopędziła ich w nocy na 14 lutego. Powstańcy chcieli się sprzeciwiać i poczęli odstrzeliwać się, lecz jednozgodne natarcie naszéj kolumny przymusiło ich uciekać. Rzuciwszy broń a nawet zwierzchnią odzież, powstańcy rzucili się do lasu, zostawiając 18 fur, 49 koni, skarbową broń zdobytą przez nich w Prużanie. Wzięto u nich w niewolę 24 ludzi. Okoliczni mieszkańcy chwytali uciekających i przystawili jeszcze ze 20 ludzi. O świcie 15 lutego uciekający powstańcy zostali napotkani przez dwie inne kolumny: podpółkownika Wimberga i esauła Ewstratowa. Chociaż szczegółowego doniesienia o czynnościach tych kolumn jeszcze nieotrzymano, lecz z depeszy telegraficznéj widać, iż w Pińsku i innych miejscowościach Polesia wszystko się uspokoiło i że Raczyński wzięty został w niewolę przez włościan w powiecie Mozyrskim i oddany wojskom. We wszystkich wsiach, przez które Raczyński przechodził, zbierał on włościan, namawiał ich, aby łączyli się z powstańcami, kazał im nieodbywać pańszczyzny i nieopłacać czynszu, oraz ogłaszał, że cała ziemia jest ich własnością. Włościanie jednakże nieprzystawali de niego i zaledwie kilku dwornych przystąpiło do jego bandy.

— W gubernji grodzieńskiéj wszystko spokojnie; poszukiwania uczynione ostatniemi czasy przez nasze oddziały w stronie Wysokiego-litewskiego, Drohiczyna i Mielnika, okazały, że tam powstańców wcale niema.

— W domu Białostockiego szlacheckiego zgromadzenia, znaleziono pięć pistoletów, dwie szable, kilkaset kul, proklamacje rewolucyjne i kilkanaście arkuszy papieru stęplowego. W skrzydle do u zajmowanem przez wychowańców uczących się na koszcie hrabiego Starzyńskiego, pod łóżkami znaleziono wiele proklamacij, broszur i wezwań w polskim, rossyjskim i żydowskim językach,— arsztowano trzech urzędników i nauczyciela Lenczewskiego.

— W gubernji Kowieńskiéj w Nowoaleksandrowskim i Wiłkomirskim powiatach, próbowano dwa razy napaść na pocztę, lecz bez żadnych następstw.

Takież próby były i w powiecie lidzkim. Niedaleko m. Ejszyszek zjawiło się niewielka banda. W tawsiukskim lesie znaleziono powieszonego na drzewie Nackiego tysiącznika włościanina Antoniego Karżela. Posłano komendę, aby ścigać tę bandę.

W ogólności, jeżeli powstanie Królestwa Polskiego odbija się jakimś niepokojem w okręgu Wileńskim, to wszystkie czynności tu polskich powstańców ograniczają się na napadach w celu rozbicia poczty, na osoby pojedyńcze oddane rządowi i t. p. Miejscowi mieszkańcy słusznie są przeciw nim rozjątrzeni i usiłując wszelkimi sposobami reagować, niekiedy umieją z nimi rozprawiać się nawet bez pomocy wojska; tak w nocy z 17 na 18 lutego, banda powstańców zebrana w Galicji, chciała przebrać się w granice gubernji podolskiéj m. Zbryża, lecz włościanie, uzbroiwszy się czém kto mógł, sami bez udziału wojska, odparli ten napad. (Pocz. Póln.)

— CESARZ JEGO MOŚĆ, po przyznaniu przez komitet pp. ministrów Najmiłościwiéj raczył 23 grudnia 1862 roku udarować niektórych urzędników Wileńskieg okręgu naukowego za odznaczenie się w służbie następującemi nagrodami:

Radców stanu: Inspektora skarbowych szkół Wileńskiego okręgu naukowego Hugona von TRAUTFETTER

*) Niedaleko granicy pruskiéj w północno-wschodnim kącie gubernji płockiéj.

ФЕТТЕРУ, орденъ св. Анны 2-й степени; директору Виленскаго Раввинскаго училища Кассіану ПАВЛОВСКОМУ св. Станислава 2-й степени съ Императорскою короною; Мозырскому директору училищъ ШУЛЬГИНУ и Пинскому директору училищъ коллежскому совѣтнику ВРОНСКОМУ св. Станислава 2-й степени; *надворнымъ совѣтникамъ:* правителю канцеляріи попечителя Виленскаго учебнаго округа РОМАНКЕВИЧУ св. Станислава 2-й степени; инспектору Бѣлостокской гимназіи КУКЛИНСКОМУ, старшимъ учителямъ: Виленскаго дворянскаго института РОНЧЕВСКОМУ, Виленской прогимназіи ДЕМЬЯНОВИЧУ, и причисленному къ министерству народнаго просвѣщенія, откомандированному въ распоряженіе попечителя Виленскаго учебнаго округа КУЛИНУ св. Анны 3-й степени; старшему учителю Минской гимназіи ШЕЙБЕ, исправляющимъ должность инспектора, старшимъ учителямъ въ гимназіяхъ: Свенцянской—КОТАШЕВИЧУ, Шавельской ТАРВИДУ и старшему учителю Виленской гимназіи коллежскому ассесору ВЕРИГО св. Станислава 3-й степени.

О заключеніи, съ Высочайшаго соизволенія, между Россіею и Бельгіею, конвенціи о литературной и художественной собственности. Съ Высочайшаго соизволенія ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА, заключена въ С. Петербургѣ 18/30-го іюля 1862 г. между Россіею и Бельгіею конвенція о литературной и художественной собственности. Конвенція эта удостоилась Высочайшей ратификаціи 23 минувшаго декабря; обмѣнъ же ратификацій послѣдовалъ здѣсь 25 числа того же мѣсяца.

— ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по всеподданнѣйшему докладу министромъ финансовъ представленія начальника калишскаго таможеннаго округа объ отличной храбрости и примѣрной распорядительности отряднаго офицера калишской бригады пограничной стражи штабсъ-капитана *Шандыбина*, а также нижнихъ чиновъ сей бригады, при нападеніи 26 января 7 (февраля) сего года польскихъ мятежниковъ на сосновицкую таможню, въ 15-й день сего февраля, Всемилостивѣйше изволилъ произвести Шандыбина въ капитаны и пожаловать его кавалеромъ ордена св. равноапостольскаго князя Владиміра 4-й ст. съ мечами и бантомъ, а нижнимъ чинамъ, наиболѣе отличившимся, назначить 10-ть знаковъ отличія военнаго ордена 4 ст. и всѣмъ по 3 руб.

Читателямъ нашимъ извѣстно, что особой коммисіей при министерствѣ народнаго просвѣщенія составленъ „*проектъ устава книгопечатанія.*“ Главныя нововведенія его: освобожденіе отъ предварительной цензуры сочиненій, объемомъ болѣе 20 печатныхъ листовъ, денежный залогъ для періодическихъ изданій, вознагражденіе издателей въ случаѣ запрещенія книги, одобренной цензурой, наказанія за обезславленіе (diffamation) и клевету, введеніе отвѣтственныхъ редакторовъ и проч. Проектъ этотъ переданъ на новое разсмотрѣніе другой коммиссіи, учрежденной при министерствѣ внутреннихъ дѣлъ. (Бир. В.)

Именнымъ высочайшимъ указомъ, даннымъ правительствующему сенату, 19-го февраля 1863 г., товарищъ министра народнаго просвѣщенія, сенаторъ, тайный совѣтникъ баронъ Александръ Николаи Всемилостивѣйше назначенъ статсъ-секретаремъ, съ оставленіемъ въ помянутыхъ должностяхъ.

Приказомъ по министерству внутреннихъ дѣлъ 26-го февраля, *назначены:* состоящіе при министерствѣ: статскій совѣтникъ ЯХНЕВИЧЪ членомъ отъ правительства повѣрочной коммиссіи дисненскаго уѣзда, и коллежскій ассесоръ Квинта членомъ отъ правительства повѣрочной коммиссіи дризенскаго уѣзда,—оба съ оставленіемъ при министерствѣ; старшій столоначальникъ департамента полиціи исполнительной, надворный совѣтникъ МЕЛЕНѢВСКІЙ членомъ отъ правительства повѣрочной коммиссіи игуменскаго уѣзда; старшій помощникъ производителя дѣлъ земскаго отдѣла, коллежскій ассессоръ ЧИЧЕРИНЪ членомъ отъ правительства повѣрочной коммиссіи минскаго уѣзда и младшій помощникъ производителя дѣлъ того же отдѣла, губернскій секретарь НОТГОФТЪ членомъ отъ правительства повѣрочной коммиссіи шавельскаго уѣзда,—всѣ трое съ причисленіемъ къ министерству; *опредѣлены въ службу:* лекарь ВАСИЛЕВСКІЙ сверхштатнымъ ординаторомъ при могилевскихъ богоугодныхъ заведеніяхъ (съ 16-го февраля 1863 г.), изъ отставныхъ: гвардіи капитанъ-лейтенантъ ГОЛЕНИЩЕВЪ-КУТУЗОВЪ членомъ отъ правительства повѣрочной коммиссіи динабургскаго уѣзда, съ причисленіемъ къ министерству.

ВИЛЬНО.

Въ Вильнѣ, съ 3 сего марта будутъ получаться поѣзды изъ С.-Петербурга въ 3 часа 5 минутъ утра, изъ Варшавы въ 10 часовъ 30 минутъ вечера а изъ Кибартъ въ 2 часа 40 минутъ пополуночи.

Въ слѣдствіе полученнаго о томъ предписанія почтоваго департамента Виленская губернская почтовая контора, доводитъ до свѣденія публики, что наборъ корреспонденціи всякаго рода, а именно: ежедневно: на тракты С.-Петербургскій, Ковенскій и за границу на Минскій трактъ по Вторникамъ, Четвергамъ, Пятницамъ и Воскресеньямъ, а на Варшавскій— простой корреспонденціи ежедневно а денежной и посылочной по Понедѣльникамъ и Четвергамъ будетъ производится въ этой конторѣ съ 4 до 7 часовъ по полудни; кромѣ того на Минскій трактъ пріемъ простой корреспонденціи продолжатся будетъ въ дни отправленія почтъ то есть по Средамъ, Пятницамъ, Субботамъ и Понедѣльникамъ до $10\frac{1}{2}$ часовъ утра.

Попечитель Вил. учеб. округа, дѣй. ст. сов. князь А. П. ШИРИНСКІЙ-ШИХМАТОВЪ, возвратился изъ Петербурга.

orderem św. Anny 2-éj klassy; dyrektora Wileńskiéj szkoły rabińskiéj Kassjana PAWŁOWSKIEGO orderem—św. Stanisława 2-éj klassy z koroną Cesarską; dyrektora Mozyrskiego SZULGINA i Pińskiego dyrektora radcę kolegjalnego WRONSKIEGO orderem św. Stanisława 2-éj klassy; radców dworu: rządcę kancellarji kuratora okręgu Wileńskiego ROMANKIEWICZA orderem św. Stanisława 2-éj klassy; Inspektora gimnazjum Białostockiego KUKLINSKIEGO, starszych nauczycieli: Wileńskiego instytu RONCZEWSKIEGO, progimnazjum Wileńskiego DEMIANOWICZA i zaliczonego do ministerjum oświaty wydelegowanego do rozporządzenia kuratora okręgu Wileńskiego KULINA orderami św. Anny 3 klassy; starszego nauczyciela gimnazjum Mińskiego SZEJBE, pełniących obowiązki inspektora starszych nauczycieli gimnazjów: Święciańskiego—KOTASZEWICZA, Szawelskiego, TARWIDA i starszego nauczyciela gimnazjum Wileńskiego ass. kol. WERYHO orderami św. Stanisława 3-éj klassy.

— O zawarciu za Najwyższem zezwoleniem między Rossją i Belgją, konwencji co do literackiéj i artystycznéj własności. Za Najwyższém CESARZA JEGO MOŚCI zezwoleniem, zawarta została w Petersburgu d. 18 (30) lipca 1862 roku między Rossją i Belgją konwencja co do literackiéj i artystycznéj własności. Konwencja takowa zaszczycona została Najwyższą ratyfikacją 23 przeszłego grudnia; a zamiana ratyfikacji nastąpiła tu 25 bieżącego miesiąca.

— CESARZ JEGO MOŚĆ na najpoddanniejsze przełożenie ministra skarbu przedstawienia naczelnika kaliskiego okręgu celnego o odznaczającém się męztwie i przykładnéj rozporządzalności oddziałowego oficera kaliskiéj brygady straży nadgranicznéj sztabs-kapitana Szandybina, oraz żołnierzy tejże brygady, w czasie napadnięcia d. 26 stycznia (7 lutego) roku bież. polskich powstańców na Sosnowickę komorę celną, w dniu 15-m bież. lutego Najmiłościwiéj raczył mianować Szandybina kapitanem i udarować go orderem św. apostolskiego księcia Włodzimierza 4-éj klasy z mieczami i bantem, a dla żołnierzy najbardziéj odznaczających się dać 10 znaków wojennego orderu 4-éj klassy oraz dla wszystkich po 3 rub.

— Wiadomo naszym czytelnikom, iż osóbna komissja przy ministerjum oświaty ułożyła projekt ustawy o prassie. Główne nowe postanowienia onéj: oswobodzenie od uprzedzającéj cenzury utworów objętości przeszło 20 arkuszy druku, pieniężna kaucja dla pism perjodycznych, wynagrodzenie wydawców w razie zabronienia książki pozwolonéj przez cenzurę, kara za zniesławienie (diffamation) i potwarz, wprowadzenie odpowiedzialnych redaktorów i t. d. Projekt ten został oddany na rozpatrzenie powtórnéj komissji ustanowionéj przy ministerjum spraw wewnętrznych. (Wiad. Giełd.)

— Za Najwyższym Imiennym ukazem, danym rządzącemu senatowi 19 lutego 1863 r. towarzysz ministra oświecenia senator, radca tajny baron Aleksander NIKOLAI, Najmiłościwiéj mianowany został sekretarzem stanu, z pozostawieniem w rzeczonych obowiązkach.

— Rozkazem do ministerjum spraw wewnętrznych 26 lutego, mianowani zostali liczący się przy ministerjum radca stanu JACHNIEWICZ członkiem od rządu kommissji weryfikacyjnéj pttu Dziśnieńskiego i assesor kollegjalny KWINTA członkiem od rządu kommissji weryfikacyjnéj pttu Dryzieńskiego,— obadwaj z pozostawieniem przy ministerjum; starszy naczelnik stołu departamentu policji wykonawczéj radca dworu MIELENIEWSKI członkiem od rządu kommissji weryfikacyjnéj pttu Ihumeńskiego; starszy pomocnik sekretarza oddziału ziemskiego, assesor kollegjalny CZYCZERYN, członkiem od rządu kommissji weryfikacyjnéj pttu Mińskiego i młódszy pomocnik sekretarza tegoż wydziału sekretarz gubernjalny NOTHOWT członkiem od rządu kommissji weryfikacyjnéj pttu Szawelskiego, wszyscy trzéj z zaliczeniem do ministerjum; mianowani na służbę: lekarz WASILEWSKI ordynatorem nadetatowym przy Mohylewskich zakładach dobroczynnych (od 16 lutego 1863 r.) z dymissjonowanych i kapitan-porucznik GOLENISZCZEW-KUTUZOW, członkiem od rządu kommissji weryfikacyjnéj pttu Dynaburskiego z zaliczeniem do ministerjum.

WILNO.

Od 3-go marca będą przychodzić do Wilna pociągi z Petersburga o 3 godz. 5 min. z rana, z Warszawy o 10 godz. 30 min. wieczorem, a z Kibart o 2 godz. 40 min. po pół nocy.

W skutku otrzymanego o tém rozkazu departamentu poczt, Wileński gubernjalny kantor zawiadamia publiczność, iż przyjmowanie wszelkich korrespondencji, a mianowicie: na trakty Petersburski, Kowieński i zagranicę, oraz na Miński we Wtorki, Czwartki, Piątki i Niedziele, a na Warszawski, zwyczajne korrespondencje codziennie, a pieniężne i posyłki—w Poniedziałki i Czwartki, będzie się odbywać w tym kantorze od 4 do 7 godziny po południu; prócz tego na Miński trakt przyjmowanie zwyczajnéj korrespondencji będzie się uskuteczniać w dnie ekspedycji poczt t. j. we Srody, Piątki, Soboty i Poniedziałki do godz. $10\frac{1}{2}$ z rana.

Kurator Wileńskiego naukowego okręgu rzeczywisty radca stanu książe A. SZYRYŃSKI-SZYCHMATOW powrócił z Petersburga.

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

I.

Hrabia Willjam de Mount-Severn siedział w swéj bogato przystrojonéj bibljotece, w wygodnym fotelu. Przedwczesne zmarszczki pokrywały jego lśniące, szerokie, wypukłe czoło; na twarzy niegdyś pięknéj wyryły się dziś ślady niewstrzemięźliwego życia. Jedna noga dotknięta podagrą leżała obwinięta starannie na miękkiéj aksamitnéj poduszce. Widząc człowieka tego w takim stanie, śmiało powiedzieć można było, że zestarzał przedwcześnie. I w saméj rzeczy ma on tylko 49 lat, a wygląda jak staruszek.

Hrabia Mount-Severn stał się sławnym nie dla tego, żeby grał jakąkolwiek ważną rolę w politycznym świecie, żeby był jenerałem lub mężem stanu, lub w końcu czynnym członkiem izby parów. Przeciwnie był tylko sławnym z nieporządnego życia, z niewstrzemięźliwości, z hulanki, szulerki i marnotrawstwa. Przy tém dodawano, i to sprawiedliwie, że głowy a nie serca była w tém wina; ponieważ posiadał kochającą duszę i szlachetne przymioty. Jednakże lepiéj by mu było przeżyć i umrzeć bez tytułów i bogactw, ze skromnem imieniem Willjama Wane. Do lat 20 odznaczał się on dobrem prowadzeniem się i pilnie uczył się w Temple, przesiadując nad książką dni i noce.

Młodzi współtowarzysze jego, studenci prawa, niemogąc go wciągnąć do swoich zabaw, nazwali go za jego stateczne wytrwanie w naukach—sędzią. Młody Wane był pełen miłości własnéj i wiedział dobrze, że karjera jego w świecie zależy tylko od jego talentów i starań. Pochodził ze szlachetnéj ale biednéj rodziny, któréj głową był hrabia Mount-Severn. Nigdy nie przychodziło temu młodzieńcowi do głowy, żeby mógł kiedykolwiekbądź odziedziczyć ten tytuł, a z nim razem przywileje i bogactwa starszego w rodzie, ponieważ do tego miało prawo trzech pretendentów młodych i kwitnących zdrowiem. Jednakże wszyscy trzej poumierali—jednego zabiła apopleksja, drugi utonął w czasie wyścigów łódek w Oksford, a trzeci umarł z febry afrykańskiéj.

Tym sposobem młody Willjam Wane, student z Temple, zupełnie niespodzianie stał się hrabią Mount-Severn i prawym dziedzicem 60,000 funtów szterlingów rocznego dochodu.

Z początku zdało mu się, że nigdy nie potrafi wydać takiéj summy, że tyle pieniędzy w rok przeżyć nigdy niepodobna. Ale wszystkie stany, począwszy od książąt do ostatniego służalca, zaczęły go osypywać najnikczemniejszemi pochlebstwami pełnemi przesady; stał się zajmującą osobistością, najmodniejszym i najulubieńszym lwem. Podobał się wszystkim, dla tego, że oprócz odziedziczonego tytułu i bogactw był piękny i dobrze ułożony. Na nieszczęście rozsądek, będący istotną charakterystyką Willjama Wane wówczas, kiedy się uczył prawa w studenckim biednym pokoiku, zupełnie go teraz opuścił: jak szalony rzucił się w wir nowego życia tak zapamiętale, że ludzie poważni i porządni nie mogli wytrzymać, aby o nim nie powiedzieć, że na oślep dąży do nieuniknionego bankructwa.

Wszakże lord państwa, posiadający tak ogromną fortunę, nigdy nie może zrujnować się w jedną dobę. Zostawiliśmy hrabiego w jego wspaniałéj bibljotece, powiedzieliśmy że ma lat 49, dodajmy do tego, że jeszcze nie wszystko stracił. Ale któż jest w stanie opisać te pieniężne kłopoty, w które się sam wplątał, kłopoty, które go snu pozbawiały i zatruwały jego istnienie? Świat wiedział o tych kłopotach, przyjaciele współczuli, kredytorowie cierpieli z ich powodu; ale nikt nie był w stanie pojąć okropnych męczarni, które go dręczyły we dnie i w nocy, przyprowadzając go prawie do obłąkania. Dawniéj przy wytrwałości i ostróżności, mógłby się podnieść we własnych oczach i wrócić stracone kapitały; ale lękając się spójrzeć w przyszłość, ciągle odkładał na ranki kłopoty wieczorne, plącząc się tym sposobem coraz więcéj w labiryncie długów i gotując tém sobie nieuniknioną katastrofę.

Być może, iż te same kłopoty zajmowały go w chwili, kiedyśmy go zastali przed szerokiém biurkiem, na którém leżały w nieładzie wiązki złowieszczych papierów tyczących się jego długów. Myślał o przeszłém życiu, o swojem, jak mówił, dziwacznem ożenieniu z miłości w Gretna-Green. Hrabina jednak była mu zupełnie oddaną. Nigdy się na jego niewierność lub obojętność nie użalała, a do tego była bardzą dobrą matką. Hrabina umarła, zostawując trzynastoletnią córkę. Hrabia ciągle ubolewał nad tém:—gdyby mu Bóg przynajmniéj dał syna, wówczas możeby znalazł środek rozwikłania i poprawienia swoich interesów.

— Panie hrabio,—powiedział lokaj, wchodząc do bibljoteki i przerywając bieg myśli zajmujących hrabiego—ktoś chce z hrabią pomówić.

— Kto taki?—spytał hrabia z żywością, niewidząc kartki, którą mu lokaj podawał.

— Oto kartka jego—odpowiedział sługa.

— Pan Carlisle z East-Line—rzekł hrabia, spójrzawszy na bilet i nagle wrzasnął z bolu w nodze.

— Czego on chce odemnie? Proś.......

Służący wyszedł i w kilka chwil wprowadził pana Carlisle. Ponieważ osoba ta grać będzie ważną rolę w naszém opowiadaniu, prosimy więc czytelników naszych poznajomić się z nią bliżéj. Pan Carlisle miał lat 27, był wysokiego wzrostu i odznaczającéj się powierzchowności. Rozmawiając z kimkolwiek, ciągle pochylał głowę; to dziwne przyzwyczajenie odziedziczył po ojcu. Rysy miał regularne, twarz bladą, włosy czarne, oczy ciemne szare, ocienione gęstemi rzęsami. W ogóle twarz jego była więcéj przyjemną niżeli piękną i wykazywała prostą i szlachetną naturę. Niezważając na to, że ojciec jego był zwyczajnym adwokatem na prowincji i że on sam sposobił się do tego zawodu, otrzymał jednak świetne wychowanie. Po ukończeniu nauk w Rugby, zdał egzamin w uniwersytecie oksfordzkim i otrzymał dyplom.

Pan Carlisle podszedł do hrabiego z pewnością prawnika.

— Rad jestem widzieć pana—powiedział hrabia, podając mu z wrodzoną dobrocią rękę.—Najgorszy mój nieprzyjaciel podagra przykuwa mię do miejsca.

— Proszę siadać. Pan mieszka w Londynie?

— Przyjechałem z East-Line, ażeby odwiedzić hrabiego.

—W czém mogę panu być użytecznym?—zapytał hrabia z niespokojnością, podejrzewając, że Carlisle może być plenipotentem jednego z jego niezliczonych wierzycieli.

Pan Carlisle przybliżył się do hrabiego i powiedział mu pocichu:

— Słyszałem, że hrabia sprzedaje majątek swój East-Line.

— Panie—zawołał hrabia z godnością:—proszę mówić otwarcie, jak na poczciwego człowieka przystoi, przyjechałeś pan tylko dla zbadania tajemnicy?

— Nierozumiem pana—odpowiedział Carlisle.

— Proszę się nie obrażać, jeżeli będę z panem mówił bez ogródek. Powiedz pan otwarcie, czy nie przychodzisz tu w imieniu moich podejrzliwych kredytorów, w celu zbadania moich myśli i zamiarów.

— Lordzie, taki postępek byłby bardzo nieszlachetnym. Prawda, że ludzie mojego powołania nie bardzo są skrupulatni, jednak niemasz najmniejszego prawa, hrabio, mnie podejrzewać. Przez całe życie moje nieprzyjmowałem żadnéj podłéj sprawy, i jestem pewien, że mię nikt o to nie pomówi.

— Przebacz mi panie Carlisle, ale gdybyś wiedział, jakiemi sieciami otaczają mię wierzyciele moi, pojąłbyś zaraz przyczynę mego niedowierzania. Mów więc pan daléj, czego żądasz odemnie?

— Plenipotent pański doniosł mi pod sekretem, że East-Line się sprzedaje. Jeżeli to jest prawdą, mam na niego kupca.

— Kogo? zapytał hrabia.

— On stoi przed panem,—odpowiedział Carlisle.

— Pan żartujesz, powiedział śmiejąc się hrabia.—To znaczy, że adwokatura wiele przynosi dochodu.

— Tak jest, mam dobrą praktykę. Oprócz tego spadły na mnie dwie sukcessje, po ojcu i po stryju.

— Wiem o tém.

— Niedawno postanowiłem włożyć kapitał mój w ziemię. Majątek East-Line właśnie byłby mi dogodnym, gotów jestem go kupić, jeżeli tylko zgodzimy się o cenę.

Po kilko chwilowém milczeniu hrabia odpowiedział:

—Panie Carlisle interesa moje są w złym stanie i koniecznie muszę dostać pieniędzy; majątek, o którym mowa, jest zastawiony i dla tego mam zamiar go sprzedać. Niech świat myśli co chce. Liczę na to, że jeżeli sprzedam East-Line i zapłacę długi, to zostanie mi jeszcze kilka tysięcy funtów szterlingów. Jest to jedyny dla mnie środek, ażeby wyjść z przykrego położenia. W każdym razie, jeżeli zgodzimy się o cenę, to dla uniknienia natarczywości kredytorów, umowa nasza powinna zostać tajemnicą i trzeba ją spisać bez najmniejszego rozgłosu. Pan mnie rozumiesz?

—Zupełnie,— teraz pragnąłbym tylko dowiedzieć się o cenie.

—O wszystkich szczegółach dowiesz się pan u moich plenipotentów p. Warburton i War. Jednakże muszę pana uprzedzić, że mam zamiar sprzedać ten majątek przynajmniéj za siedmdziesiąt pięć tysięcy funtów szterlingów.

—To za drogo, milordzie, powiedział stanowczo adwokat.

—Mnie się zdaje, że oddaję go za bezcen.

—Sądziłem, że córka hrabiego jest dziedziczką tego majątku.

—Córka moja,—odpowiedział hrabia z widocznem niezadowoleniem, zmarszczywszy brwi—przez omyłkę moją nic nie odziedziczy. Byłem zakochany w córce jenerała Concy, który nie zgadzał się oddać mnie ręki swéj córki. Zostawało mi tylko jedno—wykradłem ją. Pojechaliśmy do Gretna-Green i tam Mary, nieboszczka żona moja, została hrabiną Mount-Severn, a ja nie postarałem się zapisać jéj jakiéjkolwiek części majątku. To jest najsmutniejsze wspomnienie w życiu mojem. Jenerał, dowiedziawszy się o ucieczce córki nagle umarł.

—Czy być może! zawołał Carlisle.

—Tak jest; od niejakiegoś czasu cierpiał na anewryzm, ale ucieczka córki przyśpieszyła śmierć jego. Od téj chwili, niewidziałem nigdy na ustach méj żony uśmiechu. Ciągle wyrzucała sobie śmierć ojca i ten smutek wpędził ją przedwcześnie do grobu.

Hrabia umilkł przy tych smutnych wspomnieniach.

—Ale dla czegożeście po ślubie nie zapisali cokolwiek hrabini?

—Ma się rozumieć, żem powinien był to uczynić, a jednak nie zrobiłem tego. Żona moja nie wniosła mi żadnego posagu, ale wówczas wciągnięty już byłem w takie wydatki, że dochody ledwo wystarczały mi na moje marnotrawstwo. Teraz—mówił hrabia z głębokiém westchnieniem—córka moja zostanie bez posagu. Być może, że zrobi dobrą pantję, dla tego, że piękna i ślicznie wychowana. Do lat dwunastu matka otaczała ją wyszukaną troskliwością, a po jéj śmierci poleciłem dokończenie wychowania méj córki, jednéj z najlepszych guwernantek.

—Pamiętam,— powiedział adwokat— dzieckiem była prześliczną.

—Tak jest, widziałeś ją pan za życia jeszcze matki w East-Line. Ale wróćmy do interesu. Jeżeli pan chcesz kupić mój majątek, pieniądze zań musisz pan złożyć w mojém ręku i umowę zachować w najgłębszéj tajemnicy: dla świata muszę koniecznie na czas jakiś zostać jeszcze prawym posiadaczem pańskiego majątku. Czy pan niema nic do zarzucenia tym warunkom.

Po krótkim namyśle pan Carlisle odpowiedział, że nie. Potém rozmowa toczyła się zwykłym trybem; umówili się, że Carlisle obaczy się z plenipotentami hrabiego i ostatecznie się z nimi umówi. Już było późno. Carlisle miał wyjść, ale hrabia prosił go, ażeby został.

Pan Carlisle wahał się przyjąć te zaprosiny, dla tego, że chociaż był bardzo przyzwoicie ubrany, jednakże nie we fraku, bez którego uważał za rzecz nieprzyzwoitą usiąść do stołu lorda.

—Nie troszcz się pan— powiedział hrabia, widząc to wahanie się;—nikogo nie czekam. U stołu będzie tylko córka moja; chociaż bawi teraz u mnie pani Wane z Merling, która ma przedstawić córkę moją u dworu, jednak sądzę, że dziś jest zaproszoną na obiad gdzieindziej. Ale zaraz się o tém dowiemy. Proszę pana zadzwonić. Hrabia kazał służącemu dowiedzieć się, gdzie będzie dziś na obiedzie pani Wane. Służący odpowiedział, że kareta już zaszła i że zaraz wyjeżdża. Wówczas hrabia kazał podać nakrycie dla pana Carlisle.

O godzinie 7-éj oznajmiono, że obiad podany; hrabiego z krzesłem powiezli do stołu do przyległego pokoju. W chwili, kiedy lord z adwokatem weszli do jadalnego pokoju z przeciwległych drzwi wyszła młoda dziewczyna dziwnéj piękności. Jéj długie czarne loki rozkosznie spadały na białe jak marmur ramiona. Biała, szeroka, tiulowa, wlokąca się po ziemi suknia i brylantowe bransolety, składały cały jéj ubior. Przy zjawieniu się téj dziwnéj istoty, adwokat nagle się zatrzymał, pełen jakiejś czci, jak gdyby przed nim stanął anioł.

—Pozwól pan przedstawić sobie córkę moją Izabellę — powiedział hrabia.

Po zwyczajnych z obu stron ukłonach, zasiedli do stołu Na pierwszem miejscu usiadł hrabia, z prawéj jego strony Carlisle, po lewéj Izabella. Adwokat nigdy się do znawców kobiecych piękności nie liczył, jednakże nie mógł się oprzeć silnemu wrażeniu, na widok tak niezwyczajnéj piękności. Zdało mu się, że go nie tyle oczarowały delikatne rysy, świeża i biała płeć jéj twarzy, lśniące w pierścieniach spadające włosy, ile wyraz dobroci jéj czarnych oczu.

Nigdy spójrzenie kobiety nie zrobiło na nim takiego wrażenia, patrzał na nią w niemem zachwyceniu i im więcéj się wpatrywał, tém więcéj przekonywał się, że smutek a nawet tęsknota były istotnym wyrazem jéj rysów.

—Jak widzę, Izabello jesteś już na bal ubraną.

—Tak jest ojcze, niechciałam, żeby mię ledi Lewison czekała. Ona wcześnie pije herbatę.

—Jestem pewny, że wcześnie wrócisz.

—To zupełnie od pani Wane zależy.

—W takim razie niema co mówić. Teraz moda noc na dzień zamieniać i dla tego młodość traci prędko lilje i róże. Jak myślisz o tém panie Carlisle?

—Róże, które widzę przed sobą, są zbyt świeże, aby mogły prędko uwiędnąć.

Pod koniec obiadu weszła służąca z oznajmieniem, że kareta gotowa i razem zarzuciła na ramiona Izabelli białą kaszemirową mantyllę.

—Żegnam cię mój dobry aniele,—powiedział hrabia, czule obejmując i całując Izabellę, która do niego podeszła. Niezapomnij powiedzieć pani Wane, że całkiem bym niechciał, ażebyś spędzała bezsenne noce; sen ci tak potrzebny. Panie Carlisle śmiem pana prosić, abyś zadzwonił. Nie jestem w stanie zrobić kroku, aby przeprowadzić moją córkę do powozu.

—Jeżeli pozwolisz milordzie—powiedział Carlisle—będzie mi bardzo przyjemnie przyprowadzić ledi Izabellę, jeżeli się tylko zgodzi podać rękę człowiekowi niezgrabnemu, który zupełnie nie przywykł usługiwać damom.

Dziwny uśmiech był odpowiedzią na słowa Carlisla. Milcząc, podał rękę Izabelli i razem zeszli z jaśno oświeconych wschodów. Carlisle pomógł jéj potem wsiąść do powozu i zdjął kapelusz. Izabella dziękując podała mu rękę. Powóz znikł z oczu a adwokat wrócił do hrabiego.

—Nie prawdaż, że piękna? zapytał hrabia.

—Więcéj niż piękna— pocichu wymówił adwokat z wzruszeniem;—nigdy jeszcze nie widziałem tak zachwycającéj istoty.

—Mówiono mi, że zrobiła wielkie wrażenie, kiedy ją przedstawiono u dworu.

—A trzeba dodać, że tyle jest dobrą ile piękną.

I ojciec mówił prawdę. Natura hojnie obdarzyła młodą dziewicę, nie tylko powierzchownemi wdziękami, ale i dobrem sercem. Światowe pochlebstwa jeszcze jéj nie zepsuły. Izabella łączyła w sobie wzniosłą duszę i dobre serce z pięknością i nieśmiałością. (D. c. n.)

Część Nieurzędowa.

Wilno, 4 marca.

POGLĄD OGÓLNY.

Nic w tych ostatnich dniach nie zaszło stanowczego. Parlamenta w Anglji, we Francji i we Włoszech spokojnie, w Prusiech z wytężoną z obu stron zaciętością prowadzą dalsze obrady. W Anglji, gdzie cała ludność uroczyście i radośnie obchodzi weselne gody przyszłego swego króla, mężowie stanu a szczególniéj umocowani gmin, nieprzestają czuwać nad dobrem pospolitém i pracować nad niém, ze spokojem i powagą, jaka wielkiemu i najstarszemu na drodze wyzwolonéj narodowi przystoi.

Czytelnicy Kurjera znajdą w dzisiejszym numerze rozprawy izby niższéj w dwóch przedmiotach wewnętrznéj i zagranicznéj polityki rządu zjednoczonych królestw. Jeden z największych, między dziś żyjącymi przedstawicielami zasad wolnego handlu, p. Richard Cobden, wystąpił surowo przeciw marnotrawstwu jak mówi, admiralicji; a lubo nie wpłynęło to na zmniejszenie tegorocznego budżetu, zawsze głos tak poważny przyniesie prawdziwy pożytek krajowi, bo Richard Cobden znany jest ze wzorowéj bezstronności i z tego, że dla niego T r o s R u t u l u s v e f u a t, czy Wigh, czy Torys, to rzecz obojętna. Z tego też powodu, mówcy obudwóch wielkich stronnictw izby ostro się odcinali, lecz znakomitemu mężowi mniéj chodziło o bezpośrednie zwycięztwo, jak o zwrócenie mniemania powszechnego na zarząd najżywotniejszéj, składowéj części narodowéj potęgi. Już i w roku przeszłym Richard Cobden zabierał głos w tymże przedmiocie, lecz ściągnął na siebie zarzut, że przemówił dopiero po zagłosowaniu budżetu; dla uniknienia podobnéj nagany w roku bieżącym wystąpił na dobie, należycie w dowody uzbrojony, tak, że ostatnia wyrzeczona przezeń mowa, niezawodnie najskuteczniéj wpłynie na zmniejszenie budżetu morskiego w 1864 roku.

Drugim mówcą, który zajął uwagę izby jednym szczegółem polityki zagranicznéj, jest p. BramleyMoore. Poruszył on rzecz na pozór błahą, ale wielkiéj doniosłości ze stanowiska moralnego. Wiadomo, że na brzegach Rio Grande rozbił się okręt kupiecki angielski, zwany k s i ą ż ę W a l j i.

Zwykle statki tego rodzaju, utrzymywane bardzo oszczędnie, miewają niewielką i ściśle tylko potrzebną liczbę majtków, oraz innych okrętowych posługaczy. Owoż okręt k s i ą ż ę W a l j i zatonął, ani jedna skrzynia towarów, ani jeden człowiek osady nie ocalał, tylko przybyła do brzegu łodź mająca we środku wiosła. Konsulem w Rio-Grande był p. Vereker, człowiek, który dawniéj cierpiał obłąkanie, a chociaż z téj choroby wyleczony, umysł jego nieprzestał ulegać ponurym widziadłom i ciągle pochopnym do złowrogich przypuszczeń. Okoliczność łodzi przypędzonéj falami morskiemi do brzegu, naprowadziła Verekera na domysł, że ludność miejscowa, korzystając z rozbicia okrętu, przywłaszczyła sobie towary, majtków zaś, którzy na łodzi unieśli życie, dla zatarcia śladów grabieży, pozabijała. Te podejrzenia swoje przesłał p. Vereker pełnomocnikowi angielskiemu w Rio-Janeiro, ten zaś dopomniał się natychmiast o ścisłe śledztwo co do morderstwa i o wynagrodzenie dla właściciela rozbitego okrętu, w ilości 3,200 funt. szter. Gdy rząd brazylijski niezdawał się dość pośpiesznie wykonać wyrok pełnomocnika angielskiego, dowódzca eskadry krążącéj po tych morzach, otrzymał polecenie rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich, Cesarz Don Pedro kazał złożyć żądane wynagrodzenie, lecz całą sprawę oddał na sąd polubowny króla belgijskiego Leopolda. Niepodobna było odrzucić tak poważnego rozjemstwa; spór przeto będzie załatwiony sprawiedliwie, ale przedstawiciele gmin angielskich oburzyli się na przemoc Wielkiéj Brytanji względem stosunkowo słabéj Brazylji. Pan Bramley Moore, w pięknéj mowie wyrzucał hrabiemu Russell, że krzywdzi naród angielski, że polityka jego zagraniczna pokorna i trwożliwa w obec wielkich mocarstw, jest zuchwałą i napastną dla krajów, które chociaż drobne lub bezsilne, ale jako niepodległe, mają prawo do równegoż z największemi poważania. Izba zespoliła się ze wzniosłemi uczuciami pana Bramley; pomocnik hr. Russell w izbie niższéj, p. Layard, nie znalazł innéj odpowiedzi, prócz téj, że pomieniony spór należy uważać za ukończony, bo Anglja wyrok króla Leopolda z uszanowaniem przyjmie i spełni. Pomieniony szczegół nie pociągnie za sobą ważniejszych następstw, ale jest to dla ludzkości rzeczą pocieszającą, że głos wielkiego narodu potępił nadużycie przemocy angielskiéj i przemówił za jednostajnym dla silnych i słabych wymiarem sprawiedliwości. Na tém opierać się powinien rozwój cywilizacji, bo to jest prawdziwe pojęcie zasady s u u m c u i q u e!

We Francji panuje ogólna troska, Wyprawa meksykańska nic pomyślnego niewróży; zmora żółtéj gorączki przeraża umysły; zdobycie Puebli zdaje się coraz być wątpliwszém, a gdyby nawet jenerał Forey zhołdował tę twierdzę, gdyby nawet zajął stolicę rzeczypospolitéj, Francuzi nie widzą żadnéj możliwéj nagrody za tyle nakładów, za takie straty ludzi, takie zmarnowanie sił kraju! Zapewne obrona polityki cesarskiéj w Meksyku, przedstawiona izbie przez ministra Billault, była świetna i wymówna, ale w obec obrótu, jaki wyprawa wzięła, w obec wynurzającéj się myśli, w rzeczach pospolitych południowo-amerykańskich, wspólnéj ligi przeciw wtrącaniu się Europy w ich sprawy, należy rozstać się z nadzieją utrwalenia wpływu starego świata na przyszłą dolę nowego. Budżet francuzki na rok 1863, umiejętnie przez p. Achillesa Fould przygotowany, nie ziścił jednak tych obietnic, jakiemi ten minister w przeszłorocznem sprawozdaniu złożoném cesarzowi, naród pocieszył. Era niedoborów miała zamknąć się na zawsze; równowaga między przychodem i wydatkiem zamienić się w rzeczywistość; tymczasem Francja z trwogą widzi konieczność nowéj pożyczki. Pan Anatol Lemercier rozwinął przed izbą smutny stan skarbow[illegible] z przerażeniem wskazał na przepaść mogącą pochłonąć majątek kraju. Wprawdzie minister bez wydziału, p. Magne ukoił trwogę izby, ale czy naród francuzki na zimno roztrząsający i zarzuty posła Lemercier i zbijanie ich ministra Magne, przyjdzie do pożądanéj wiary w przyszłość, rzecz nader wątpliwa!

Napoleon III zwykł zgromadzać około siebie w pewnych dniach tygodnia członków ciała prawodawczego. Na ostatnim obiedzie było więcéj niż 80 posłów. Cesarz i cesarzowa najuprzejmiéj rozmawiali ze swymi biesiadnikami; Napoleon oświadczył, że na rok następny zażąda od izby zagłosowania wielkich pieniędzy, na okrycie Francji czwartą siecią dróg żelaznych; ucieszyło to posłów, uraduje ludność pozbawioną jeszcze dobrodziejstw skrócenia przestrzeni i czasu, ale nie ukoi obaw umysłów głębszych, daléj w przyszłość sięgających, które rozważając bieg zdarzeń i coraz niebezpieczniejsze powikłania, niemogą odjąć się cięższéj zadumie.

Tym czasem blizkie zwołanie obwodów wyborczych na tak zwane sejmiki poselskie poruszyło kraj w samych jego podwalinach. Kilkakrotne, uroczyste oświadczenia cesarza, że konstytucja jest d o s k o n a l n ą, zdaje się, że zdjęły kamień z serc najznakomitszych mężów stanu, którzy byli najsilniejszemi filarami rządu parlamentarnego pod panowaniem Ludwika Filippa. Burza, co tron lipcowy obaliła, nie złamała ich do szczętu; stanęli na ustroniu, smutni ale pełni nadziei i wiary, że dożyją znowu chwili pracowania w zawodzie, któremu najpiękniéjsze lata, najdorzalsze pomysły swoje poświęcili. Blizko przyszłe wybory zdały się im być najwłaściwszym czasem wrócenia do czynnych usług krajowi; książe Broglie, pp. Guizot, Thiers, Dufaure i inni naradzali się, czy sumienie pozwala im wrócić na obywatelską widownię i wykonać przysięgę na dziś obowiązującą konstytucję. Nie jest to żadnym kazuistycznym wykrętem ze strony p. Thiers, że wynurzył przekonanie swoje, iż obywatelowi nie godzi się zamykać w samym sobie, kiedy sumienie daje mu świadectwo, że skutecznie jeszcze dobru pospolitemu służyć jest w stanie, że konstytucji ogłoszonéj przez głowę państwa za doskonalną godzi się złożyć przysięgę, właśnie w tym duchu, aby nad jéj doskonaleniem pracować.—Wiek ma niezaprzeczone swoje prawa, ale ktokolwiek czytał dokończenie Historji konsulatu i cesarstwa, musi schylić czoło i wyznać, że umysł wielkiego dziejopisa kwitnie jeszcze najwspanialszym rozwojem niezrównanych zdolności i najświetniejszéj wymowy. Jak niegdyś Mirabeau powiedział o Syeyésie, że m i l c z e n i e j e g o b y ł o k l ę s k ą F r a n c j i, tak wolno jest powtórzyć też same wyrazy o Thiersie. Jeżeli falanga tak zwanych O r l e a n i s t ó w wejdzie do izby prawodawczéj, otworzy ona niewątpliwie nowe drogi wewnętrznéj polityki francuzkiéj i opromieni dawniejszym blaskiem mównicę, która tak wspaniale przyświecała światu.

We Włoszech wszystko dąży do coraz ściślejszéj spójności. Lud uwierzył, że tajemnica jego bytu, że urzeczywistnienie Włoch jednolitych polega na bezwarunkowém zaufaniu rządowi, bo gabinet dzisiejszy spokojnie, ale wytrwale dąży do raz zakreślonego przez hr. Cavour celu. Doświadczenie nauczyło Włochów cierpliwości. Nie wątpią oni, że Rzym będzie nakoniec stolicą pół wyspu, że Wenecja wejdzie do składu królestwa, ale że te najgoręcéj upragnione wypadki muszą być owocem naprzód najzupełniejszéj jednoty obok rzeczywistéj decentralizacji. Mowa ministra skarbu, pana Minghetti, wyrzeczona w izbie poselskiéj znalazła rozgłos w całym kraju i silnie wpłynęła na ostateczne uspokojenie umysłów. Zapewne stan skarbowości trwoży jeszcze lękliwszych, ale jednomyslność, z jaką parlament pożyczkę zagłosował; gotowość z jaką paryski dom Rothschildów, po zatwierdzeniu jéj przez króla, zobowiązał się 500 miljonów franków podskarbstwu zaliczyć, są najlepszym dowodem, że świat wierzy w trwałość i w wielką przyszłość królestwa. Najpożądańszym objawem jest oczywiste niemal szerzenie się światła i znikanie przesądów w niezmiernéj większości duchowieństwa włoskiego; uporczywe obstawanie przy władzy świeckiéj z każdym dniem słabnie; dwór rzymski, jakby w przewidzeniu daremnéj pracy, o zapowiadanych reformach już nie myśli; mała garstka bezwarunkowych wyznawców władzy świeckiéj jeszcze łudzi się nadziejami niewieścich wpływów i przywiązuje najwyższą wagę do zamierzanego przez cesarzowę Eugenją zwiedzenia stolicy chrześcjaństwa. Czy najjaśniejsza pielgrzymka do Rzymu przybędzie, czy z donioślejszych uwag tę podróż zaniecha, to wszakże pewna, że Kwirynal wyporządza się na jéj przyjęcie i ojciec św. rozkazał ozdobić pokoje dla swego syna chrzestnego, który matce towarzyszyć będzie. Dość tego dla zajęcia ciekawości pospólstwa i dla odwrócenia jego oczu od ważniejszych przedmiotów. Ale komitet narodowy rzymski czuwa nad utrzymaniem obywatelskiego nastroju. Jakoż w świeżo ogłoszonéj proklamacji pochwalił smutny nastrój ludu w czasie minionego mięsopustu, którego żadne żabiegi władzy niemogły uczynić płochym i gwarnym jak w dawniejszych latach, kiedy obojętność na dolę kraju ogólnie przemagała.

W Prusiech, prezes rady ministrów łamie się z niepożytym oporem izby poselskiéj, a tymczasem z drugiéj strony poniża go w oczach Niemiec jawne wystąpienie przeciw jego polityce, hrabiego Rechberg. Podaliśmy w dzisiejszym Kurjerze okolnik ministra spraw zagranicznych austryjackich, zadający fałsz twierdzeniu pana Bismarck, jakoby Austrja oświadczała gotowość odwrócenia uchwały sejmu frankfurckiego o zwołaniu delegowanych dla narad nad reformą związkową, ale pod nieodzownym warunkiem, że Prusy szczerze przystąpią do wspólnego z nią kierownictwa spraw związku. Duch pisma hr. Rechberg jest tak doraźny, że podaje nowy oręż sejmowym przeciwnikom pana Bismarck do walki z jego niemiecką polityką. Ludzie pragnący pokoju i zgody cieszą się jeszcze nadzieją, że pobyt teraźniejszy następcy tronu pruskiego w Londynie, że przychylne rady lorda Palmerstona wpłyną na przekonanie królewicza, odsłonią przed nim prawdę i że jego powrót do Berlina zagai panowanie wyzwoleńszych wyobrażeń.

Ostatnie wiadomości z księstw naddunajskich z Aten są ważne dla tych krajów. Ministrowie książęcia Kuza uznani zostali przez izbę bukarescką za gwałcicieli konstytucji, że taż izba odmówi im władzy poboru podatków. Zgromadzenie zaś narodowe ateńskie naznaczyło kommissję, która wspólnie z ministrem spraw wewnętrznych powinna obmyślić uchwałę, co do wyboru króla, naród bowiem chce załatwić to najżywotniejsze pytanie z całą niezawisłością służącą mu jako państwu niepodległemu.

Jeżeli sprawdzi się wieść przez depeszę telegraficzną z New-Yorku nadesłana, że rząd waszyngtoński postanowił wyprawić oddział wojska złożonego z 5,000 murzynów pod dowództwem zwierzchników plemienia białego do Stanów południowych, gdzie ludność czarna jest najgęstszą, i zapalić w nich powstanie, świat ze zgrozą ujrzeć może niesłychane okropności, jakie początek wieku (1801, październ. 24) na San-Domingo zhańbiły. Niepodobna wierzyć, aby cnotliwy prezydent Lincoln rzucił się na tę ostateczność i aby kongres przyzwolił na rozpasanie najdzikszych namiętności. Z niecierpliwością czekać będziemy odwołania téj okrutnej pogłoski!

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Włochy.

Dziennik *I n d é p e n d a n c e b e l g e* objaśnia w następny sposób podaną wiadomość przez telegraf, o złożeniu przez kardynała Antonellego urzędu sekretarza stanu:

Uwięziony został w Rzymie na Corso w śród białego dnia, domownik kardynała Antonellego, kawaler Fausti. Zdawało się, że jego majątek i osobiste stanowisko, powinno było zasłonić go od téj zniewagi. Poseł francuzki miał dopomnieć się o uwolnienie pana Fausti, ponieważ w D a t a r j i, poruczony mu był dozór nad sprawami kościelnemi francuzkiemi. Udał się w tym celu do kardynała Antonellego, który niemógł utaić żalu, że to uwięzienie nastąpiło bez jego wiedzy; jakoż natychmiast zaniósł do papieża prośbę o uwolnienie siebie od obowiązku ministra. Pius IX słyszeć o tém nie chce, ale tymczasem kawaler Fausti, oskarżony o stosunki z komitetem jednoty rzymskiéj działającym w Turynie, siedzi w zamku świętego Anioła.

T u r y n 1 marca. Wypadek głosowania w rzeczy pożyczki okazał, że powodzenie gabinetu jest zupełne. Oppozycja zasługuje na pochwałę za spokojność i umiarkowanie zachowane w ciągu rozpraw. Słowem, dzień wczorajszy podniesie bez wątpienia jeszcze wyżéj i gabinet i kraj w poważaniu Europy.

Nic jeszcze stanowczego niesłychać o urzeczywistnieniu pożyczki; ale już minister skarbu musiał otrzymać stosowne przełożenia i według wszelkiego prawdopodobieństwa, największa część żądanéj summy wkrótce wpłynie do podskarbstwa. Pozostałość uzupełni się w samych Włoszech wprost bez niczyjego w tém pośrednictwa.

Projekt do prawa przejdzie teraz do senatu. Zdaje się, że hrabia de Reval zabiera się do stoczenia z gabinetem stanowczéj walki. Rzecz nie jest zatrważajaca, bo uczciwa oppozycja, z jaką ten senator zwykł występować wcale niepsuje biegu rozpraw.

Minister wojny jenerał della Rovere, upoważnił przez okolnik dowódców półkowych do uwolnienia na czas nieokreślony żołnierzy, którzy weszli do służby w roku 1857 i należeli do wojska neapolitańskiego, choćby dotąd, naznaczony przez prawidła czas zostawania pod bronią, jeszcze dla nich nieupłynął. Ten rozkaz, wielce dogodny pod względem oszczędności, wywołał narzekanie tych, co lękają się, aby wsteczni nieznaleźli łatwości wciągnienia do swego stronnictwa byłych burbońskich żołnierzy. Ale ta obawa jest bezzasadną; okolnik w wyrazach pełnych szlachetności przemawia do patryotyzmu tych żołnierzy, którzy oswoiwszy się z owocami cywilizacji i poznawszy niezrównane dobrodziejstwa wolności, potrafią przeciwnie wywrzeć wpływ zbawienny w rodzinnych swoich stronach.

Znaczna drużyna zbójecka wtargnęła z państwa kościelnego w granice neapolitańskie: rozdzieliła się późniéj na dwie części, z których jedna zasiliła bandę herszta Tristany, druga zaś herszta Chiavone. W skutek przetrząśnienia w Neapolu domu jednego z członków komitetu burbońskiego, nowe uwięzienia miały miejsce.

Nadeszły z Rzymu rozkazy do biskupów, aby korzystając z wielkiego postu, usilniéj wpływali na sumienia, zagrzewając wiernych do obrony papieża-króla i praw upadłych książąt włoskich. Zostawiono księżom wybór środków najskuteczniejszych, przeciw dzisiejszemu porządkowi rzeczy we Włoszech.

Hrabia Caccia di Novare, senator królestwa włoskiegn w tych dniach umarł. Podług listów pisanych z Wenecji dnia 26 lutego, pan Schmerling miał wezwać do Wiednia hrabiego Morzani, vice-prezesa c. k. namiestnictwa; hrabiego Bembo podestę weneckiego i pana Ferrari posła głównéj kongregacji, dla zasięgnienia ich rady co do statutu ziemskiego weneckiego.

List pasterski, ogłoszony przez ks. Zinelli biskupa trewizańskiego, z powodu wielkiego postu, zagrzewa wiernych do składanią świętopietrza i wzywa mianowicie niewiasty, aby ze swojéj strony pracowały nad tryumfem sprawy papieskiéj:

Nałożone nowe podatki przez rząd austryjacki wywołały silne narzekania w kraju weneckim.

— B o l o n j a 26 lutego. Duchowieństwo odznaczyło się nowym zbytkiem niewczesnéj żarliwości. Biskupi zwykli przed wielkim postem ogłaszać rodzaj listów pasterskich, w których wymieniają potrawy dozwolone w tym czasie pokuty. Tego rodzaju listy zowią się we Włoszech I n d u l t o q u a r e s i m a l e. Owoż ks. Rola biskup gwastalski skorzystał z téj zręczności i dał folgę zwykłym napaściom swoim przeciw obywatelom wyzwolonym.

Jeneralny prokurator królewski, urzędujący w Modenie, znalazłszy w słowach biskupa podżeganie do pogardy praw państwa, występek przewidziany przez kodeks karny, kazał pozabierać wspomniany list pasterski i zaskarżyć go przed sądem.

W moc prawa 1861 o uruchomieniu 220 bataljonów gwardji narodowéj, rząd pilnie pracuje nad ułożeniem listy obywateli obowiązanych do tego rodzaju służby. Rzeczona czynność odbywa się w największym porządku, gdyż potężnie jéj dopomagają dobra wola i patryotyzm ludności.

Tak jak w Neapolu i we Florencji, wychodził też w Bolonji dziennik federalistowski, zwany S t a t u t o, lecz musiano nakoniec uwierzyć, że nikt we Włoszech słyszeć nawet niechce o federalizmie, ponieważ ten dziennik po dwóch lub trzech miesiącach chorobliwego życia skonał dla braku czytelników.

Za to ukazał się tu pierwszy poszyt czasopisma miesięcznego, wydawanego przez stronnictwo klerykalne pod nazwą i l C o n s e r v a t o r e. Redaktorami są najzdolniejsi pisarze p r a w o w i c i włoscy. Podług zamiaru założycieli to czasopismo ma być głównym organem ich stronnictwa i szczególniéj ma pracować nad zobojętnieniem wpływu czasopisma i l M e d i a t o r e, wydawanego przez O. Passaglia, który ciągle wraża potrzebę pojednania papiestwa z wolnością. Nauki rozkrzewiane przez O. Passaglia z każdym dniem nabywają coraz więcéj zwolenników.

W tych dniach przechodziły przez Bolonję liczne oddziały jazdy, które rząd wyprawia do Włoch południowych dla skuteczniejszego przytłumienia zbójectwa; ponieważ bandy większą część najazdów odbywają konno, piechota zatém, mimo całą odwagę i poświęcenie, niezawsze zdążyć za niemi i wytępić je może.

— N e a p o l 27 lutego. Kwestura poczyniła ważne uwięzienia, liczba osób schwytanych i oddanych w ręce sprawiedliwości wykazuje rodzaj spisku. Zdaje się, że jeden z oskarżonych dał się nakłonić do zeznań, w skutek których uwięziono jenerała Sergardi półkownika Pironti i jego syna, tudzież chirurga Ciotti, wszystkich należących dawniéj do wojska burbońskiego. Uwięziono też mnicha Kamilla od Marji boleśnéj i osadzono w więzieniu Santa Marja Apparente. Papiery znalezione u tych ludzi, bardzo ich obwiniają i doprowadzą podobno policję do odkrycia osób składających rozgłośny komitet burboński. Wspólnictwo największéj liczby uwięzionych ze zbójcami jest niemal oczywiste. Powszechność jednak niewiele wié o całéj téj sprawie, policja bowiem niewszystko jeszcze wyśledziła, sąd zaś zachowuje najściślejszą tajemnicę.

Księżna Genui pojechała z dziećmi swemi do Caserte. Neapol, co raz więcéj podoba się téj pani, która w środopościu lub na Wielkanoc da wspaniałą ucztę.

Wiadomości z Kalabrji są pomyślne; półkownik Fumel znajduje się teraz w Bazylikacie, gdzie ściga grasujących tam jeszcze zbójców.

Sławna willa Pausilippe wystawiona jest na sprzedaż; smuci to zwolenników Franciszka II, którzy nieprzestają, chociaż bardzo tajemnie, powtarzać, że król wróci niebawem do swego dziedzictwa.

Dziennik D i s c u s s i o n e uwiadamia że ks. biskup gwastalski usprawiedliwił się przed rządem z wystosowanych przeciw niemu zarzutów; ale zdaje, się że kardynał arcybiskup Spoletański nieuniknie odpowiedzialności sądowéj. Jenerał Henryk Cialdini znajduje się teraz w Turynie i bardzo pilnie odwiedza posiedzenia izby poselskiéj.

— T u r y n 3 marca. Dzienniki donoszą, że Alfons Rothschild syn barona James Rothschilda przybył do Turynu, i chcą widzieć w tym związek z pożyczką 700 miljonów, zagłosowaną przez izbę poselską.

Wczoraj dnia 2 lutego królewicz Humbert trzymał do chrztu, w kościele Santa Marja Porta, w imieniu swego ojca, syna byłego ministra wojny, jenerała-porucznika Petitti. Kościoł medjolański wyżéj wymieniony był jak nabity.

— Dziennik K o r r e s p o n d e n c j a F r a n c u z k o-w ł o s k a, otrzymał list pisany z Neapolu dnia 27 lutego, zawierający następne wiadomości:

Uwięzienia przeszło-tygodniowe doprowadziły do ważnych odkryć. Mnich Ayala, biegły, jak wiadomo, w decyfrowaniu korrespondencij burbońskich, potrafił znowu przy pomocy tabelki arytmetycznéj ułożonéj w szczególny sposób, dostarczyć sądowi bardzo szacowny dokument. Jest to list pisany do Franciszka II, przez naczelnika burbońskiego neapolitańskiego komitetu, obejmujący szczegóły najwyższéj doniosłości i rzucający najzupełniejsze światło na spisek uknuty w Neapolu, w maju 1862, podczas podróży do téj stolicy króla Wiktora-Emmanuela.

Księżna Genui znajdowała się dnia 26 lutego na rybołówstwie urządzoném dla niéj, towarzyszyło jej około 30 osób.

W duchowieństwie neapolitańskiém, dotąd tak przeciwném rządowi, nastąpiła widoczna zmiana wyobrażeń. Ksiądz Tipaldi administrator kapitularny archidiecezji neapolitańskiéj, który już trzykrotnie był pociągany przed sąd poprawczy, błogosławił dnia 24 lutego ochronki obwodu Torre del Greco i miał przy téj zręczności mowę bardzo pojednawczą i wychwalającą rząd narodowy, za zakładanie tego rodzaju przytułków. Fałszywém więc było doniesienie niektórych dzienników, że ksiądz Tipaldi przez ucieczkę umknął od śledztwa sądowego nad nim nakazanego

Pan Fiorelli, niezmordowany dozórca wykopalisk w Pompei, uczynił jeszcze jedno ważne odkrycie, odkopał ścianę całą okrytą malowidłami, przedstawiającemi polowanie na lwy, pantery, niedźwiedzie i jelenie; odkopał też wielką ilość amfor z malowanemi napisami i imionami ich właścicieli. Pan Fiorelli również wygrzebał dwa wędzidła miedzianne najdoskonaléj zachowane, tudzież wszystkie ich ozdoby.

Tristany tuła się na pograniczu neapolitańsko-papieskiém. Jenerał Villarey udał się do Civitella di Roveto i kazał w rozmaitych kierunkach wojsku zbadać okolicę, lecz te poszukiwania nic nie odkryły. Podług depeszy telegraficznych zdaje się, że Tristany nieopuścił jeszcze państwa papieskiego i że dotąd obozuje na błoniach Campoli.

— Dziennik R o z p r a w podaje następną treść listów pisanych z Turynu dnia 28 lutego:

Rozprawy toczone w izbie poselskiéj w przedmiocie pożyczki zostawiają umysły w zupełnym spokoju. Zwolennicy p. Rattazzi, których oppozycja jest bardzo poważna, bo wzorowie umiarkowana, głosują za pożyczką, bez żadnych zastrzeżeń. Naganiają niektóre szczegóły, nastręczają rady, które ministrowie chętnie przyjmują. Słowem postępowanie ich dalekiem jest od zapalenia namiętności.

P. Lafarina był aż do téj pory najznakomitszym mówcą jednego odłamu różniącego się z większością. Odłam ten niejest oppozycją, ale łatwo mógłby nią zostać. P. Lafarina przedstawił uwagi nad zarządem kraju, którym minister spraw wewnętrznych bez wahania się przyznał zupełną słuszność. Jakoż mowa pana Peruzzi, wyrzeczona w odpowiedź na mowę p. Lafarina, może być poczytaną za polityczny programmat gabinetu. Główna myśl jego na tém polega, że kraj powinien być jednolity, ale zdecentralizowany. Wszyscy zgadzają się na zasadę, szczegóły mogą wywołać różnicę.

Pan Peruzzi uczynił ważne oświadczenie, a mianowicie: że dopóki stolica Włoch nie będzie przeniesioną do Rzymu, powinna pozostać w Turynie. P. Peruzzi obowiązany był więcéj niż ktokolwiek do objawienia téj myśli, bo nietylko nie jest Piemontczykiem, ale był pokątnie oskarżany o to, iż przyjął kierunek reakcji przeciw piemontyzmowi. Szczerość p. Peruzzi w téj mierze wyższą jest nad wszelkie podejrzenia.

Pan Minghetti bronił dziś swego programatu zręcznie, a niekiedy wymównie. Istotnem niebezpieczeństwem grożącem Włochom są nie namiętności stronnictw skrajnych, ale odrętwiałość stronnictwa umiarkowanego i opieszałość parlamentu w przedmiocie spraw krajowych. Przyznał to nawet p. Peruzzi w znakomitéj swojéj mowie i przyrzekł, że wytęży całą usilność na uleczenie téj choby. Jeśli tego dokaże, jeśli zdoła nadać parlamentowi właściwy kierunek i dzielny polot, zasłuży na zaszczytne miejsce między mężami stanu. Sądzę być powinnością szczerych przyjaciół królestwa włoskiego, wykazanie cierpień rzeczywistych, nurtujących państwo, bo to jest jedynym środkiem dopomożenia rządowi w uleczeniu złego, jak tego pragnie i najusilniéj pragnąć powinien. Jedynem, istotném niebezpieczeństwem skarbowości włoskiéj, jest opieszałość, ciężąca nad ruchem w załatwianiu naglących potrzeb, bo na zasobach nie zbywa, idzie tylko o umiejętność ich użycia.

PAŃSTWO KOŚCIELNE.

Dziennik Indépendance belge umieszcza list pisany z Paryża 1 marca, o tém, co się dzieje w Rzymie. Czytamy w nim co następuje:

„Wieść o zamierzanéj podróży cesarzowéj Eugenji do Rzymu, dotąd jeszcze zaprzeczana w Paryżu, zdaje się nabierać coraz więcéj prawdopodobieństwa między osobami otaczającemi papieża. Téj właśnie podróży przypisują oczyszczenie Kwirynalu, a zwłaszcza tych pokojów, które w roku przeszłym zajmowała królowa neapolitańska.

Zdrowie Piusa IX-go podpada częstym zmianom; a lubo na pozór niema niebezpieczeństwa, trwogi przecież jego domowników są wielkie. Mówią, że sam żali się na upadek sił; nie przerywa jednak pracy i nie odmawia posłuchań, tylko już nie tak często bierze udział w wielkich uroczystościach religijnych; lekarze obawiają się, aby to za nadto siły jego nie wyczerpywało. Jest to zawód dla cudzoziemców, którzy zwykle cisną się do bazylik, gdzie przyzwyczajono się widzieć papieża celebrującego. We wtorek popielcowy Pius IX przybył na nabożeństwo, ale sam nie posypywał głów popiołem. Co do sporu wynikłego między umocowanym angielskim, panem Odo Russell a kardynałem Antonelli, wszystko przycichło. Zdaje się, że wyjazd pana Russell i naznaczenie innego przedstawiciela położy wszystkiemu koniec.“

Turyn, 1 marca. Przy ostatecznem zagłosowaniu pożyczki, oppozycja liczyła tylko 32 posłów; lecz donioslość téj uchwały jest większa, niżby się na pierwszy rzut oka zdawało i bez zastanowienia się nad przejawami, jakie jéj towarzyszyły. Jest to hasło do wskrzeszenia dawnéj większości hrabiego Cavour.

Wiadomo, że dzisiejsza większość składała się z dwóch odłamów: posłów czysto ministerjalnych i mniej więcéj rozróżnionych w zdaniu. Przy wyborze wice-prezesów izby, ci ostatni zaledwie stanowili 72 głosy.

W imię przeto tego dość znacznego odłamu izby, p. Lafarina głos zabrał i wytłómaczył warunki, pod którémi gotów był ze swoimi politycznymi przyjaciółmi dopomagać gabinetowi. Programmat jego da się wyrazić w dwóch słowach: „Włochy jednolite, lecz zdecentralizowane.“

P. Peruzzi wytłómaczył w odpowiedzi danéj panu Lafarina, przez jakie nowe prawa myśli ten cel osięgnąć.

Można więc zgodę między gabinetem i izbą uważać za dokonaną, co jest dla Włoch rzeczą niesłychanéj wagi. Może w ciągu kilku tygodni zajdzie jaka zmiana osób w gabinecie, dla większego jeszcze utrwalenia téj zgody, lubo nic w téj mierze dotąd niepostanowiono. Porozumiano się co do zasad, sporu zaś co do osób zaniechano; lecz dążność jest wyraźna do skupienia w jedno ognisko wszystkich sił stronnictwa umiarkowanego.

Należy oddać oppozycji sprawiedliwość, że okazała się nadzwyczaj umiarkowaną, tak co do formy jako też co do istoty rzeczy, i ani na chwilę nie przekroczyła obrębów konstytucyjnych.

Główną dziś rzeczą jest utrzymanie téj zgody. Aby o osięgnąć, należy najściśléj spełnić programat obustronnie przyjęty. P. Peruzzi doskonale to rozumie. Wie on, że w rządach wolnych nieczynność jest najniebezpieczniejszą dźwignią rozprzężenia. We Włoszech kilkuwiekowy absolutyzm zostawił w puściźnie usposobienie do odkładania rzeczy na późniéj; może to być niekiedy korzystne w polityce, ale w zarządzie jest zawsze szkodliwem. Potrzeba, aby wzór rządów wolnych uleczył ten niedogodny nałóg.

Jeden z posłów radził wczoraj dać ministrom rodzaj pełnomocnictwa do urządzenia budżetu na rok 1863, pod warunkiem, aby był o 30 miljonów mniejszy od przeszłorocznego. Niepodobna było natychmiast przyjąć tego wniosku, ale bardzo być może, że izba przystąpi do niego. Może rzeczywiście ten sposób byłby najlepszym dla uniknienia rozpraw często bezowocnych, a zawsze pracowitych.

— Otrzymano tu proklamację komitetu narodowego rzymskiego, następnego brzmienia:

„Rzymianie!

„Wyższe nad wszelką pochwałę zachowanie się wasze w ciągu mięsopustu, jest nowym dowodem waszych uczuć i patryotyzmu. Corso i bale, niegdyś tak wesołe i gwarne, nie mogą dziś bawić ludu rzymskiego; zostawił on je najemnéj tłuszczy, niemającéj ani nazwy, ani ojczyzny. Cześć patrycjatowi, który poszedł za waszym przykładem. Cudzoziemcy zgromadzeni tu w wielkiéj liczbie naocznie mogli widzieć, na jak małéj i nędznéj garstce opiera się rząd klerykalny. Zdumiewający bezwstyd waszych nieprzyjaciół i nieprzyjaciół Włoch, nie potrafi zadać kłamstwa rzeczy tak jawnéj i uroczystéj. Naród włoski zachowa dla was za to postępowanie wdzięczną pamięć.

Niech żyją Włochy, niech żyje król!

Rzym 18 lutego 1863 r.

Komitet narodowy rzymski.

— Kogo czekają w Kwirynalu? Rzemieślnicy, tapicerowie codzień pracują wewnątrz pałacu, w liczbie więcéj 20-tu, nad naprawą i bogatszém przystrojeniem pokojów. Już od dwóch miesięcy mówią o podróży cesarzowéj Eugenji około Wielkiego tygodnia. Ten domysł poczyna zamieniać się na pewność; mówią już nawet, jak będzie ubrany pokój następcy tronu, chrzestnego syna Piusa IX, który ma towarzyszyć swojéj matce.

Zdaje się, że i królowa neapolitańska powróci tu na święta Wielkonocne. Również i królowa Krystyna jest oczekiwaną; jeżeli to się sprawdzi, nigdy trybuna królewska na mszy Zmartwychwstania nie obejmie razem tylu panujących niewiast.

Zwyczaj zwiedzania w czasie wielkiego postu kościołów, sięga najdawniejszych czasów. Kościoły rzymskie dzielą się na trzy stopnie: bazyliki patryarsze, kościoły kardynalskie i kościoły zwyczajne.

Bazyliki patryarsze, to jest będące pod bezpośrednią władzą papieską, w których żaden z kardynałów nie jest gospodarzem, są w liczbie 5-ciu: ś. Jana Laterańskiego, ś. Piotra na Watykanie, ś. Marji większéj, ś. Wawrzyńca i ś. Pawła za murami.

Kościołów kardynalskich jest 70. Niektóre z nich są bardzo wspaniałemi bazylikami; inne są prawie kaplicami. Kościoł, od którego ksiądz Antonelli nosi nazwę kardynała św. Agaty, w Suburra, jest małą odwieczną budową, którą raz tylko na rok otwierają. Podobnych kościołów jest niemało, w których odbywa się tylko nabożeństwo w doroczne święto patrona.

Zwyczajem jest w Rzymie, że tylko bazyliki patryarsze cały dzień są otwarte, inne kościoły od południa do godziny 4 bywają zamykane.

W ogóle w kościołach rzymskich niema krzeseł; pewna ich liczba złożona jest po kątach, skąd je wyciągają na czas kazania, ale zwykle nawa bywa próżna; w ciągu nabożeństwa ludzie albo klęczą, albo stoją; wszakże mniej tu powagi i przyzwoitości niż gdzie indziej. Papież celebruje w głębi kościoła świętego Piotra za ołtarzem, według pierwotnego obrządku spełniania ofiary.

Lud przechadza się po kościele, rozmawia, śmieje się tu i ówdzie, zdawałoby się, że jest na placu publicznym; gdy tymczasem kapłan odprawia mszę w przybytku. Lud tylko w pewnych chwilach uroczystych podczas podniesienia i błogosławieństwa zdaje się należeć do wspólnéj modlitwy.

Nie widać w Rzymie owych surowych dewotek, jakie napełniają kościoły francuzkie. Wielka jest prostota w modlitwie. Niewiasty najczęściéj siadają na posadzce i nikogo nie dziwi, kiedy cudzoziemiec jaki przechadza się i ogląda kościoł podczas mszy św. Pod tym względem panuje wielka tolerancja.

— Dziennik paryzki Patrie otrzymał z Rzymu z d. 24 lutego dosyć ciekawe szczegóły o zdrowiu ojca ś.

„W niedzielę d. 22 lutego miesiąca papież znajdował się na uroczystem nabożeństwie na Watykanie. Pius IX ciągle, choć nie ciężko, ale cierpi na zdrowiu, które stopniowo słabnie. Bardziéj to zatrważa, że zdaje się być mocniéj znękany moralnie niż fizycznie. Od niejakiego czasu powtarza, że jest stary i niedługo pożyje. W niedzielę powiedział przed jednym z prałatów, że rok 1863 będzie ostatnim jego papiestwa i że musi gotować się na śmierć. Dla tego też więcéj zajmuje się sprawami duchownemi jak świeckiemi. Niektórzy mówią, że to moralne znękanie nie powinno dziwić, w człowieku, który zapada na wielką chorobę. Cokolwiek jednak bądź, ten stan papieża wiele osób zatrważa. Lekarze czuwający nad jego zdrowiem nie używają wziętości.

W tych dniach Pius IX chciał zasięgnąć rady jednego z lekarzy niemieckich. Mimo to wszystko nie leży; wczoraj przechadzał się po ogrodzie i nie przestaje udzielać posłuchań osobom pragnącym go widzieć.“

— Piszą z Rzymu dnia 25 lutego do Gazety Południowéj.

W przeszłą niedzielę, w chwili udania się do kaplicy Syxtyńskiéj, gdzie kardynałowie, patryarchowie, arcybiskupi i biskupi, prałaci i dwór na niego czekali, ojciec św. omdlał i uczuł gorączkę, która niepozwoliła mu zejść na doł. A więc ks. Ferlisi patryarcha konstantynololski odprawił mszę ś. i ojciec Pius Saccheri, dominikan, miał kazanie w nieobecności papieża. Dziś jego świątobliwość znowu ma się nieźle i daje zwykłe posłuchania; wszakże to zapadanie na zdrowiu, coraz częstsze, obudza między katolikami obawy.

Od niejakiego czasu nabożeństwo w kaplicach papieskich odbywa się bez niego.

Turyn, 3 marca. Dziennik Discussione donosi: Wczoraj mianowani zostali w biurach izby poselskiéj komissarze do roztrząśnienia prawa upoważniającego miasto Turyn do zbudowania gmachów podług planów inżynjera Valerjo, w których pomieści się komora celna, składy soli, tytuniu i innych towarów. Nakład ma wynieść około 2-ch miljonów. Rząd opłacać będzie miastu za gmachy na swoje potrzeby zajęte komorne w ilości 70,000 fr. rocznie. Prace mają być ukończone we 3 lata.

Piszą z Ankony d. 1-go marca do dziennika Italia: Wczoraj o pół do piątéj po południu, nowa służba pocztowa między naszym portem ankońskim i portem aleksandryjskim w Egipcie, została otwarta przez odpłynienie pięknego parostatku zwanego Brindisi, będącego własnością bezimiennéj spółki włoskiéj adryatycko-wschodniéj żeglugi. Wszystkie okręta znajdujące się w porcie wywiesiły swe flagi; muzyka gdwardji narodowéj zabrana na parostatek Adriatico, przegrywała najświetniejsze melodje i towarzyszyła statkowi Brindisi na pełne morze.

Na pokład parostatku Adriatico wsiadł też wybor naszéj ludności, który skoro wrócił do portu, wszyscy mieszkańcy wsiedli na pokład innego parostatku spółki, zwanego Cairo i ze szklankami w ręku życzyli szczęśliwéj drogi statkowi Brindisi i trwałego powodzenia jego właścicielom. Tymczasem Brindisi żegnał miasto wystrzałami działowemi i płynął do Korfu. Wielu urzędników morskich znajdowało się na tym obchodzie tak stanowczym dla przyszłości naszych handlowych stosunków.

Francja.

Paryż, 3 marca. Czytamy w Monitorze Powszechnym: Sprawozdanie jenerała Forey, wysłane d. 25-go stycznia z Orizaby, obejmuje obraz przygotowawczych działań wojennych, począwszy od dnia 9 tegoż miesiąca.

Linją Jalapy, jako następstwo wyruszenia wojska pod Pueblę, musiała być zaniechaną; zajęcie bowiem tego stanowiska odosobniałoby bez pożytku siły przeznaczone do nierównie czynniejszego działania. W ciągu rozmaitych pochodów, mających na celu skupienie sił, zaszło kilka utarczek, które pewnie nie dodały serca nieprzyjacielowi. Najważniejszą z nich stoczono dnia 28 grudnia między Jalapą i Puente-nacionale; trzy drużyny 62-go półku rozbiły liczną bandę Gierylasów, którzy stracili 50-ciu ludzi w poległych i mieli wielu ludzi ranionych.

Jenerał Bazaine, zostawiwszy załogę w Perote, opuścił tę twierdzę dnia 28 stycznia z własném wojskiem i z posiłkowem, dowodzonem przez jenerała Marquez. Ziściły się jego przewidzenia i stanął w Tepetitlan, przez co zbliżył się do jenerała Douay, który był na wyjściu z San-Andres dla posunienia się naprzód w kierunku Napoko-lukan.

Przyrządy artylerji i inżynierji nadciągnęły z Vera-Cruz do Orizaba; jenerał Forey wysyła po kolei ciężary w góry. Park oblężniczy i wszystkie działobitnie zapaśne udały się już w drogę. Wozy z żywnością ciągną się nieprzerwanym sznurem na gościńcu prowadzącym do Quecholac. Stan zdrowia jest zadawalający; środki dowozów codzień pomnażają się, słowem wszystko jest w gotowości do wyruszenia wojska naprzód.

— Wiadomości nieurzędowe z Kochinchiny dochodzą do dnia 5-go stycznia. Dniem pierwiéj ambasadorowie japońscy przypłynęli z Suez na parostaku Europejczyk i natychmiast udali się w dalszą drogę do Yeddo na parostatku Echo, oddanym na ich usługi przez wice-admirała Bonard.

Przysłane zasiłki z Francji wynoszą około 500 ludzi, admirał czekał jeszcze na trzy bataljony tagalskie, które kapitan jeneralny manilski miał oddać pod jego rozporządzenie. Po ich przybyciu, admirał miał zacząć wstępne działanie przeciw powstańcom, którzy dotąd jeszcze zajmowali Go-Kong.

— Dziennik Indépendance belge umieścił list z Francji, podług którego ostatnie wiadomości z Rzymu są zatrważające co do zdrowia ojca św.; nawet ci, co najuporczywiéj temu zaprzeczali, zgadzają się już dzisiaj, że siły jego stopniowo upadają. Do życia tego najczcigodniejszego starca przywiązane są wielkiéj doniosłości sprawy świata. Błędy jego przypisane być powinny złym doradcom, okolicznościom, a głównie saméj istocie władzy świeckiéj, będącéj niebezpieczną bronią w ręku kapłana-króla. Ale cnoty są jego osobistym skarbem, skarbem prawdziwego katolicyzmu, za którego natchnieniem szedł w piewszych latach swego panowania. Mówią, że cesarz kazał oświadczyć, iż przez czas bezpapiestwa, wojsko francuzkie pozostanie z Rzymie, dla zapewnienia niepodległości wyborowi conclave; dodają, że kolegjum święte koniecznie Włocha wyniesie na stolicę apostolską.

Wiadomości z Meksyku są stanowczo niezadawalające. Według urzędowych depeszy, działania przeciw Puebli miały dopiero rozpocząć się w ciągu marca. Wojsko jest więc nieczynne. Dowozy z Vera-Cruz są szczupłe i tak długo z powodu niegodziwości gościńców są w drodze, że nim dostaną się na miejsce, największa ich część bywa spożytą przez straż i woźniców. Piszą jeszcze, że jen. Forey o mało co nie został schwytany przez Gierylasów meksykańskich. Wszakże to być niemoże, a jeśliby nawet zdarzyło się co podobnego, należałoby to przypisać jednemu z owych przypadków, które zdają się niemożliwemi. Położenie wojska w Meksyku jest bardzo trudne; ale pogłoska, uporczywie od kilku dni powtarzana, jest wierutnem kłamstwem. Podług niéj cesarz Napoleon na w Monitorze uroczyście odwołać wojsko francuzkie z Meksyku i przyznać się w obec świata, że przedsięwzięcie wojny za Atlantykiem jest największym błędem jego życia.

Nowy arcy-biskup paryzki ma objąć stolicą swoją dopiero w połowie kwietnia. Mówią za rzecz pewną, że zupełnie zmieni prałatów, którzy pomagali w rządach księżom Sibour i Morlot i wezwie na officjałów kapłanów młodych, w pełnym rozwoju sił ducha i zdrowia. Niech jednak nikt niemyśli, żeby ksiądz arcy-biskup Darboy miał hołdować postępowi i owszem w rzędzie kapłanów, na których miał paść jego wybór, znajduje się kilku zaciętych ultramontanów.

Monitor Powszechny uwiadamia, że podług listów z Bogota dnia 27 grudnia, rząd rzeczypospolitéj Grenadzkiéj, na żądanie ministra cesarza Napoleona, zawiesił pobór nadzwyczajnéj kontrybucji od Francuzów, nałożonéj przez uchwałę stanu Kundinamarka na wszystkich cudzoziemców.

Paryż, 4 marca. Czytamy w Monitorze następne ostrzeżenie:

Mimo liczne przestrogi, wiele osób upiera się czekać wyjazdu z pałacu ich ces. mości, dla rzucenia im próśb do powozu; naraża to proszących na stratowanie końmi. Dla uniknienia podobnych przypadków, zawiadamia się, że odtąd żadna z próśb doręczonych tym sposobem, nie będzie czytana. Przy bramie tuilerijskiéj znajduje się skrzynka, do któréj można składać wszystkie prośby; powszechność powinna być przekonaną, że będą one przedmiotem najtroskliwszego roztrząśnienia.

Paryż 5 marca. Największa część wielkich dzienników paryzkich uwiadamia, że wieść o wyjeździe książęcia Napoleona do Londynu na wesele książęcia Walji jest bezzasadną.

Dziennik pana de la Gueronniere pisze: Mamy za rzecz pewną, że rząd francuzki wyraził gabinetowi turyńskiemu żądanie, aby hrabia de Christen został zupełnie uwolniony. Spodziewamy się, że to żądanie zostanie przyjętem. Hr. de Christen był oficerem w wojsku francuzkiem i szlachetnie spełnił powinność swoję pod Sewastopolem. Kiedy policja włoska wtrąciła go na galery, piersi jego były jeszcze ozdobione medalem krymskim. Rząd turyński dla zatarcia téj zniewagi ma jeden tylko sposób, to jest nie przenosić hrabiego de Christen do wygodniejszego więzienia, ale go zupełnie uwolnić.

— Nadeszła do Europy długa korespondencja, zawiązana między rządami Peruwjańskim i Buenos-ayreskim. Odkryła ona kroki najwyższéj wagi, ściągające się do projektów amerykanizmu, które tém bliżéj i bezpośredniéj obchodzą Francję, im cesarstwo w téj chwili silniéj wdane jest w wojnę meksykańską.

Rząd peruwjański doradza utworzenie ligi krajów amerykańskich pochodzenia hiszpańskiego. Rzeczona liga oparta na naukach wbrew przeciwnych zasadom wyzwolonym, powinna rozwinąć stanowczy opór, nietylko przeciw interwencji rządów europejskich, ale nawet przeciw dobru pojedyńczych wychodźców i jednym rzutem odepchnąć narody i jednostki, politykę, przemysł i handel europejski, tudzież zamknąć się w najzupełniejszem odosobnieniu. Byłby to bity gościniec do ostatecznego upadku plemienia, co i bez tego okazuje się tak wstrętnem wszelkiemu postępowi i cywilizacji. Jeżeli Bueonos-Ayres przyjąłby wyciągniętą przez Peru prawicę, wówczas i Brazylja byłaby wezwaną przystąpić do traktatu. Ale Buenos-Ayres odrzucił niebespieczne podszepty i oświadczył, że rząd jego nie widzi żadnych objawów nienawiści Europy do Ameryki; wtrącania się zaś niemal prawidłowe państw dawnego lądu zdają mu się być spowodowanemi przez winę samych Amerykanów ciągle miotanych wojną domową i wewnętrznemi zaburzeniami. Ta odpowiedź czyni nawiększy zaszczyt rządowi rzeczy-pospolitéj Argentyńskiéj, zwłaszcza przypomniawszy sobie jakie wyobrażenia panowały tam za czasów prezydenta Rozas.

Upadek gabinetu O'Donnela podwyższył stopę papierów hiszpańskich w Londynie. Anglicy widzą w objęciu władzy przez nowych ministrów rękojmię serdecznego pojednania między Francją i Hiszpanją, a kapitaliści mają nadzieję, że nowy minister skarbu postara się o zawarcie z właścicielami bonów hiszpańskich umowy, mogącéj podnieść na giełdzie angielskiéj wartość papierów tego państwa.

Dziennik paryski Patrie pisze pod dniem 4 marca: Zapewniają nas, że na rozkaz cesarza, wydział prac publicznych czynnie przygotowuje projekt zaprowadzenia 4-téj sieci dróg żelaznych francuzkich. Ta sieć obejmuje wszystkie rozgałęzienia obwodu, summa zaś przeznaczona na uskutecznienie tego wielkiego przedsięwzięcia wynosi około 250,000,000 fr.

Dziennik Akhbar pisze pod dniem 27 lutego: Kommitet obrony spraw algierskich odbył dziś czwarte posiedzenie pod przewodnictwem barona de Vialard.

Delegowani Karol Genella, notarjusz i Boretti La Sapie, członek rady głównéj, obecni na posiedzeniu oświadczyli. że odpłyną do Francji w sobotę 27-go lutego.

Umocowanie ich brzmi następnie: Bronić dobra Algerji przed cesarzem, przed ministrem wojny,— przed kommisjami rady stanu i senatu, a to na osnowie prośby zaniesionéj do senatu; żądać zaś powinni:

1-o) Ustalenia własności osobistéj między Arabami, zostawując im wolność na całej przestrzeni Algerji wchodzenia w prawomocne układy.

1-o) Oddziału pewnéj przestrzeni ziemi, wystarczającéj na rozszerzenie osadnictwa europejskiego, bo potrzeby Arabów najszczodrobliwiéj zostały zabespieczone.

Dziennik Independance belge otrzymał list z Paryża, pisany dnia 4 marca, obejmujący poniższe szczegóły:

Wiadomo, że pan Darimon wszedł do senatu z prośbą o pozwolenie dziennikom zdawać spawę z posiedzeń senatu i izby prawodawczej.

Dotąd bowiem obowiązane one były powtarzać tylko urzędowie udzielane im przez sekretarzów-redaktorów senatu i izby prawodawczéj opisy prac tych zgromadzeń. Wice-hrabia de la Gueronniere mianowany sprawozdawcą jest przychylny téj prośbie, czemu tém łatwiéj wierzyć, że i sam jest dziennikarzem i wyraźnie oświadczył, iż przesłane redaktorom przez zarząd prassy ostrzeżenie, aby ściśle trzymali się dawniejszego porządku, poczytuje za niekonstytucyjne.

Dziś krążyła wieść, że marszałek Niel ma zmienić jenerała Forey w dowództwie wyprawy meksykańskiéj. Trudno wierzyć téj pogłosce, ale samo jéj upowszechnienie stanowczo już zaprzecza innéj wieści o zupełnem zaniechaniu wojny meksykańskiéj. Rzecz wszakże pewna, że ogólnie utyskują tu na powolność działania jenerała Forey, który przez zbytnią ostróżność, aby nie naraził wojska na jakie niepowodzenie, zdaje się postępować tak oględnie, że dziś nikt nie wierzy, aby wojna ukończyć się dała w ciągu 1863-go roku, a jednak z wiosną klęska żółtéj gorączki znowu wróci. W każdym razie trudno spodziewać się, żeby Puebla mogła być inaczéj zdobytą, jak w skutek prawidłowego oblężenia.

Cesarz dał niedawno posłuchanie kapitanowi okrętu angielskiego panu Bedford Pim, który przedstawił mu plany przekopania między-morza Panamskiego. P. Pim został najlepiéj przyjęty, a to tém bardziéj, że sam Napoleon III długo pracował nad tym przedmiotem i zdaje się że należycie go zgłębił. Stanowczo sprzyjając więc temu projektowi otworzenia bliższéj drogi na ocean spokojny, oświadczył, że jeśliby spółka angielsko-francuzka podjęła się tego przedsięwzięcia, nieomieszka poprzeć go całym swoim wpływem u kapitalistów paryskich.

Zapewniają, że projekt do nowego prawa, nad którym pracuje teraz rada stanu, przekłada następne zmiany. Kiedy wierzyciel domaga się o osadzenie dłużnika w więzieniu, powinien zamiast 45-ciu franków składać po 60 fr. na miesiąc za jego wyżywienie; nie wolno osadzać za dług nie wynoszący przynajmniéj 1,000 franków; cudzoziemcy są w tym względzie porównani z Francuzami; długość uwięzienia zmniejszona będzie do połowy, to jest, że niewypłatnego dłużnika nie wolno będzie więzić tylko półtora roku.

W liście przywiezionym z Orizaba przez ostatniego gońca, godnym jest uwagi następny szczegół: W twierdzy Perote znajdują się dwa działa wzięte przez Hiszpanów podczas bitwy pod Pawją, w któréj Franciszek I dostał się w niewolę. Meksykanie przewieźli teraz te działa do Puebli, gdzie żołnierze francuzcy spodziewają się je odzyskać i odesłać do Hotelu Inwalidów, albo do muzeum ś. Tomasza z Akwinu.

Piszą z Paryża do dziennika Indépendance belge: Od kilku dni mówią o zgromadzeniu odbytem w domu książęcia de Broglie, na którem wszystkie odcienia mniemań politycznych przedstawione były przez pewną liczbę znamienitości. Celem zebrania miało być stanowcze rozstrzygnienie, czy mężowie rządu Ludwika-Filipa powinni lub niepowinni bądź wprost, bądź pośrednio wystąpić w blizko przyszłym ruchu wyborczym, lub zupełnie zachować się biernie.

P. Dufaure, przywiązując najwyższą wagę do przysięgi, jaką każdy z kandydatów wyborczych powinien wprzód złożyć istniejącemu rządowi, był za zupełném wstrzymaniem się od wszelkiego udziału w wyborach, ludzi, których dawne przekonania przywiązywały do innego rządu. Pan Thiers wynurzył przeciwne zdanie. Wielki dziejopis twierdził, że obywatelowi niewolno emigrować ani zagranicę, ani wewnątrz własnego kraju; utrzymywał przytém, że przysięga nie wyłącza oppozycji, tém bardziéj, że sama konstytucja ogłoszona jest przez cesarza za dostępną ulepszeniom.

P. Guizot, przychylając się raczéj do zdania pana Dufaure wyraził, że to drażliwe pytanie niepowinno być ogólném lecz osobistem; sąd w téj mierze ma być zostawiony sumieniu każdego. Ze słów pana Guizot należałoby wnosić, że sam ubiegać się o poselstwo nie będzie, lecz że nieuchyli się od usług, jeśliby do nich był powołanym przez wyborców. P. Rivet stanowczo był za wstrzymaniem się od wyborów, tak jak i pan Dufaure. P. Treslon zbijał to zdanie, w czém zgodził się z nim p. Piscatori.

Wymieniają jeszcze w liczbie obecnych na tém zebraniu pp. Cochin, Mortimer Ternaux, Barthélemy Saint-Hilaire, Alberta de Broglie i jenerała Changarnier. W ogóle jednomyślnie, mniéj jednym głosem, uchwalono, że wypadało należeć do wyborów, bądź przez głosowanie, bądź przez kandydatury. Wszakże p. Dufaure zapowiedział, że mimo tę jednomyślność tak poważną, sumienie niepozwaia mu jeszcze wziąć udziału w blizko przyszłych wyborach.

— Monitor Powszechny d. 7 marca umieścił następne przedstawienie do cesarza, ministra spraw wewnętrznych hrabiego de Persigny.

„Najjaśniejszy panie,

„Prefekci wiele winni troskliwości w. c. mości. Po zapewnieniu dla tych wysokich dostojników położenia godnego ich stopnia, powiększyłeś naj. panie ich władzę, rozszerzyłeś obręby ich początkowania, nakoniec wielu z nich powołałeś do uczęstnictwa w pracach wielkich ciał państwa.

Ta stateczna dla nich przychylność upoważnia mię do zwrócenia uwagi cesarza na położenie prefektów, których wymagania polityczne starość lub strata zdrowia zmuszają do opuszczenia czynnego zawodu. Z dniem, w którym przestają spełniać obowiązki, które odpowiedzialność bezpośrednia czyni co chwila tak trudnemi, a obok tego tak wzniosłemi, ci urzędnicy przechodzą do życia prywatnego. Żadne odznaczenie, żadna prerogatywa nie przypomina ludności złożonych przez nich usług. Przedstawiam więc waszéj cesarskiéj mości, abyś raczył rozkazać, że na przyszłość prefekci wychodzący z czynnéj służby, lub którym dozwoloném będzie ją opuścić, mają zachować nazwę prefektów honorowych. Wówczas służyłoby im prawo używania stroju przywiązanego do ich dawniejszych urzędów, wyjąwszy szarfy będącéj znakiem władzy wykonawczéj, oraz zachowania w publicznych obrzędach miejsca przed radcami prefektury.

Mając zapewnione sobie posiadanie nazwy nierozdzielnéj z ideą przywiązania do cesarza i obowiązków względem powszechności, prefekci honorowi byliby zespoleni z prefektami czynnymi w duchu poświęcenia, pracy, nieskazitelności, będących zaszczytem administracji francuzkiéj. Jeżeli w. c. mość raczy potwierdzić te powody, które sądzę, iż mogą równie przemawiać za podprefektami i sekretarzami jeneralnymi prefektur, upraszałbym o podpisanie załączonego tu projektu. Zostaję i t. d.“

Cesarz przyjął przedstawiony sobie dekret.

— Marszałek Pelissier, przez wydane d. 27 lutego 1863 r. postanowienie, umieszczone w Monitorze algierskim zakazał wpuszczania do Algerji dziennika hiszkańskiego Discussione, za to, że tenże dziennik nieprzestaje ogłaszać artykułów najnieprzyzwoiciéj obrażających Francję, jéj rząd i głowę państwa; że ten dziennik stał się stekiem wiadomości fałszywych i zatrważających o wyprawie francuzkiéj w Meksyku.

— Marszałek Pelissier przesłał d. 2 marca następny list do prefekta Algerji.

„Dziennik Akhbar i Goniec algierski ogłosił wczoraj listę składek na obronę spraw algierskich.

Sprawy algierskie nie potrzebują składek na swą obronę; bespieczne są one w ręku rządu cesarskiego i władz miejscowych algierskich; nic im bynajmniéj nie zagraża.

Niemogę widzieć w ogłoszeniu tych list, w wezwaniach do składek nic innego, prócz chęci podniecania trwog które uspakajać się poczynają. Nie pozwolę więc na podobne objawy. Nikt odemie nie może być troskliwszym o prawdziwe dobro Algierji, niepowinienem więc dopuszczać narażenia go przez propagandę, niemającą przyczyny bytu.

Proszę więc panie prefekcie uprzedzić wydawców tych dzienników, że nowe ogłaszania list, poczytam za podżeganie do zawichrzeń, których w żaden sposób nie ścierpię i że zastosuję do tych dzienników prawo o ostrzeżeniach.“

— Dziennik Constitutionnel umieścił d. 7 marca następną notę:

„Semafora marsylska dnia 1 i 2 marca oznajmuje w swojéj korrespondencji paryzkiéj, że marszałek Mac-Mahon otrzymał rozkaz do przedsięwzięcia pewnych rozporządzeń, w przewidzeniu ważnych wypadków wojennych.

Według téjże korrespondencji, jenerał Forey miał pisać do cesarza i donieść o trudnościach wyprawy meksykańskiéj i o wziętości, jakiéj używa rząd Juareza.

Jesteśmy upoważnieni zapewnić, że te wiadomości nie mają najmniejszéj zasady.“

Anglja.

Londyn 6 marca. Stolica ukończyła już przygotowanie na przyjęcie oblubienicy książęcia Wallji. Księżniczka Aleksandra przypłynęła z Antwerpji i wczoraj wieczorem jacht królowéj stanął przy Margate. Na ulicach ciągnących się przez sześć mil, wzniesiono wszędzie trybuny najpyszniej przystrojone. Napływ ciekawych jest niesłychany; każdy pociąg przywozi ogrom podróżnych; gospody są jak nabite, największa trudność o mieszkania; rodziny przyjmują krewnych z prowincji; zapał jest niezrównany. Słowem Londyn przedstawia widok, jakiego dotąd nie było przykładu; jedna tylko panuje obawa, aby pogoda nie zasmuciła tej uroczystości.

Lord major i rada miejska starego Londynu otworzą orszak, któremu przewodniczyć mają aż do Temple Bar, gdzie ustaje ich władza. Ponieważ dawny obyczaj niepozwala radzie Londyńskiéj zajmować pierwszego miejsca w Westminster, urząd więc miejski, sądząc, że nie przystoi mu schodzić na drugie, usunie się z orszaku.

Książe sasko-koburski, książe i księżna Brabancji i inni książęta spokrewnieni z rodziną królewską przybyli do Anglji. Książe Chrystjan Duński i książe Cambridge będą towarzyszyli księżniczce podczas obrzędu; książe zaś Sasko-Koburgski i królewicz pruski książęciu Wallji.

Po ślubie poblogosławionym przez arcybiskupa Canterbury, prymasa angielskiego, nowożeńcy udadzą się do Osborne.

Pan Cobden, na ostatniem posiedzeniu izby gmin najusilniej nalegał na zmniejszenie rozchodu budżetu morskiego, ale bezskutecznie. Admiralicja, rzekł, strwoniła w ostatnich latach, 10 miljonów funtów szterlingów na budowę okrętów drewnianych, tak że dziś nie ma dostatecznéj liczby statków pancernych, dla osadzenia na nich 78 tysięcy majtków żądanych od izby. Ponieważ p. Cobden powstał przeciw zarządowi nie tylko teraźniejszego gabinetu ale i przeciw zarządowi Torysów, posypały się nań zatém ze wszystkich stron cierpkie odpowiedzi. Niemniéj wszakże nagany jego uczyniły silne wrażenie; pan Cobden chciał zmyć z siebie zarzut uczyniony mu w przeszłym roku, że głos zabrał dopiero wówczas, kiedy już budżet był uchwalony.

Na posiedzeniu 6 marca pan Bramley Moore zwraca uwagę izby na sprawę Brazylijską i doradza następną uchwałę:

Izba dowiedziała się z żalem o przerwaniu przyjaznych stosunków między tym krajem i Brazylią, wynurza więc pragnienie, aby rząd królowéj przedsięwziął środki dla przywrócenia zgody między obu narodami, z przyzwoitym względem na cześć i godność Anglji, jak równie ze względów na cześć i godność niepodległego i sprzyjaźnionego narodu.“

Pan Bramley wyraził, że nieporozumienie z Brazylją wzięło początek z następstw rozbicia się na brzegu Rio-grande okrętu kupieckiego książe Wallji.

Pan Vereker konsul angielski w Rio-grande i pan Christie pełnomocnik w Rio-Janeiro wpadli na podejrzenie, że ładunek okręru został rozszarpany a osada jego pozabijana, przez ludność nadbrzeżną. Lord Russell, działając pod wpływem tych podejrzeń, domagał się od rządu Brazylijskiego summy 3,200 funt szterlingów w sposobie wynagrodzenia; lecz niema dowodów, aby osada miała być wytępiona a ładunek okrętu książe Wallji miał być przywłaszczony, bo ludność tego morskiego brzegu, o który rozbił się okręt, jest uczciwą i gościnną; właściwiéj jest wnosić, że statek i znajdujący się na nim utonęli w morzu. Niezwykłe i obrażające postępowanie rządu naszego w tém zdarzeniu, wywołało wielkie i słuszne oburzenie w Brazylji, pan Bramley spodziewa się więc, że izba gmin przez przyjęcie doradzanej przez niego uchwały, uczyni wszystko co od niej zależy do przywrócenia dawnych przyjaznych stosunków z narodem mającym prawo do poważania i współczucia Anglij a z którym z tylu powodów byłoby rzeczą pożądaną zachować najściślejsze przymierze.

Pan Collier wchodzi w bardzo szczegółowy opis tego wypadku; przytacza powody naprowadzające na myśl, że towary przewożone na okręcie książe Wallji były rzeczywiście przez ludność nadmorską rozszarpane a część rozbitków wymordowana. Uwiadamia, że jednę z łodzi okrętowych poznano, że wiosła znajdowały się wewnątrz, a więc majtkowie wysiedli na ląd, że zaś niewiadomo gdzie się podzieli, najprawdopodobniéj, że ich pozabijano. Ponieważ zaś władze brazylijskie nie przeprowadziły zaraz z początku summiennego śledztwa a rząd odmówił zadość uczynienia, ministrowie najjaśniejszéj pani słusznie postąpili według zasad prawa międzynarodowego, że dopomnieli się obyczajem angielskim o wynagrodzenie, które też otrzymano.

Lord R. Cecil, zaprzecza, żeby władze Brazylijskie miały opóźnić wyprowadzenie urzędowego śledztwa.—Pan Vereker główny agent angielski, jest człowiekiem, podług świadectwa p. Christie, podległym rozmaitym przywidzeniom; tym czasem cała ta sprawa opiera się na jego domysłach. Lord Cecil silnie powstaje przeciw polityce hrabiego Russell, odznaczającéj się w wielu zdarzeniach dumą i groźbą względem krajów stosunkowo słabych, a pokorą i ustępstwami względem wielkich mocarstw.

Pan Buxton uczynił uwagę, że mimo zarzuty zbytecznéj doraźności depeszy hrabiego Russell, wyznać należy, szlachetny hrabia złożył wielki dowód uszanowania dla sprawiedliwości, kiedy oddał całą tę sprawę na sąd polubowny króla belgijskiego.

Panowie Bentinck i Fitzgerald zarzucają hrabiemu Russell dumną surowość względem narodu posiadającego największe prawa do pobłażania i życzliwości Anglji. W ogóle pan Fitzgerald zarzuca hr. Russell zbyteczną ostrość w stosunkach zagranicznych, zwłaszcza względem słabszych.

Pan Layard usprawiedliwia postępowanie rządu i twierdzi, że z uważnego zbadania zeznań, niepodobna nieprzyjść do tego wniosku, że część majtków okrętu książe Wallji została wymordowana. Rząd dał dowód pojednawczych chęci, kiedy przyjął rozjemstwo króla Leopolda, lecz pan Layard jest przekonany, że gdyby doradzana przez pana Bramley uchwała przeszła, wówczas, życie i majątek poddanych angielskich zostałyby narażone na wszystkich punktach kuli ziemskiéj na wielkie niebezpieczeństwa.

Pan Cobden nagania ministrów, że bezwarunkowo uwierzyli doniesieniom konsula Verekera, widocznie zostającego pod wpływem ponurych widzeń. Że zaś nié ma wątpliwości, że pan Vereker ulegał przez niejaki czas obłąkaniu umysłu, jak więc żaden sąd nieprzyjąłby jego świadectwa, tak równie i hr. Russell niepowinien był na nim polegać. Ale chociażby było dowiedzioném, że majtkowie okrętu książe Wallji rzeczywiście zginęli z ręki nadmorskich mieszkańców, lord Russell niemiał najmniejszego prawa pociągać do odpowiedzialności za to rząd Brazylijski, chybaby mógł przekonać, że ten rząd był wspólnikiem zbrodni. Wiém najpewniéj, mówił dalej p. Cobden, że kupcy angielscy w Rio-Janeiro jednomyślnie potępili postępowanie naszego rządu w całéj téj sprawie, ponieważ przypuścić im niepodobna, aby rząd Brazylijski chciał rzeczywiście znieważać przedstawicieli Anglji lub odmawiać im sprawiedliwości. Widzę się zmuszonym oświadczyć, że potępiam systemat dyplomacji tajemnéj, jakiéj hr. Russell zwykł trzymać się, bo przez to naraża na niebezpieczeństwa i majątek i życie poddanych angielskich.

Jeneralny Sollicitor, czyli obrońca spraw korony utrzymuje, że pod względem prawoznawczym, postępowanie rządu niepodlega najmniejszemu zarzutowi.

Pan BramleyMoore oświadcza, że nie nastaje na zagłosowanie doradzanéj przez siebie uchwały i wniosek swój cofa.

— Gravesend, sobota, 7 marca o godzinie 10-éj minucie 11-éj z rana. Jacht Victorja and Albert i eskadra królewska dały się widzieć na morzu. Z twierdzy Tilbury zagrzmiały działa. Panuje największy zapał. Pogoda prześliczna i książe Wallji udał się na pokład jachtu w pośród najżywszych okrzyków.

Wylądowanie księżniczki Aleksandry i odjazd do Londynu:

Godzina 12 min. 30. Jéj kr. wysokość opuszcza jacht i udaje się w towarzystwie książęcia Walji na wystawę wzniesioną u końca drogi bitéj. Królewskie pozdrowienia z twierdz Tilbury i New-Tavern, tudzież z rozmaitych okrętów wojennych stojących na rzece, następują bez przerwy po sobie. Przy wstąpieniu ich kr. wysokości na ląd, mer i rada miejska grawezendzka podają adres. Małżonka mera wręcza księżnie pyszny bukiet; 60 młodych panien rzucają kwiaty pod nogi dostojnych oblubieńców, witanych najserdeczniejszemi okrzykami; orszak składa się z 6-ciu pojazdów czterokonnych i 6-ciu 2-konnych. Mer i rada gminowa poprzedzają królewską parę i przeprowadzają aż do stacji drogi żelaznéj North-Kent. Pojazdy przeciągają przez miasto zwolna, oblubieńcy wdzięcznie kłaniają się ludności, która ich najradośniéj przyjmuje. Książe i księżniczka wyglądają prześlicznie. Pogoda pyszna. Od rana kolej żelazna przyprowadza licznych gości, ulice ożywione przechodem ochotników zewsząd przybywających z muzyką na czele. Brzegi staréj Tamizy wspaniale ozdobione, ale najbliższą uwagę ściąga most londyński i przyrządy zbudowane dla oświecenia kopuły ś. Pawła.

Widziany z rzeki most londyński przedstawia się cudownie; ozdobiony posągami, proporcami, kwiatami i łukami tryumfalnemi. Płeć piękna przystroiła się w kolory duńskie, białe z czerwonem i mężczyzni we wstęgi podobnież białe i czerwone. Most londyński zwraca uwagę ogólną; municypalność nic nie zaniedbała dla jego ozdoby. Prócz łuków tryumfalnych ubranych w białe allegoryczne posągi, prócz sutych pozłoceń i girland z kwiatów, uderzają wzrok olbrzymie posągi Anglji i Danji, wznoszące się na szerokiéj podstawie. Zapewne, że te wszystkie ozdoby pozostaną na miejscu przez kilka dni, aby przez całą ludność mogły być bliżéj obejrzane. Dzwony wszystkich kościołów ciągle biją, odgłos muzyk pułkowych i ochotniczych rozlega się w powietrzu. Słowem przyjęcie było najwspanialsze; lud angielski dał dowód serdecznego przywiązania, jakiem otacza królewską rodzinę.

Aby osądzić do jakiego stopnia, Angielki zwłaszcza pragną przypatrzyć się wjazdowi przyszłéj następczyni tronu, dosyć powiedzieć, że właściciel pewnego domu w Piccadilly wynajął okna dolne za 5,000 franków, górne za 11,250 fr., a inne wszystkie okna swojego domu za 23,7 50 franków.

Królowa Wiktorja poruczyła malarzowi Frith sporządzić obraz przedstawiający obrząd ślubu książęcia Walji, malarz ustąpił prawo zrobienia ryciny ze swego obrazu za 5,000 gwineów (30,000 r. sr.); zdaje się, że w dziejach rytownictwa niéma przykładu tak olbrzymiéj ceny.

Austrja.

Wiedeń 5 marca. Gazeta Dunajska ogłasza tekst okolnika hrabiego Rechberg, którym minister spraw zagranicznych austrjackich odpowiada na okolnik pana von Bismarck; umieszczamy to pismo w dosłownym przekładzie:

„W obec okolnika pana von Bismarck, prezesa rady ministrów królestwa pruskiego, d. 24 stycznia, który doszedł do naszéj wiadomości drogą dziennikarską, musieliśmy zapytać siebie, czy troskliwość o cześć i poważanie gabinetu cesarskiego nie wkładała na nas obowiązku dania szczegółowéj i na czynach opartéj odpowiedzi, na ten objaw, który nas tak blizko dotyka. Rząd, którego czynności są wprost tak roztrząsane przez rząd inny, w piśmie przesłaném do dworów trzecich i wydaném późniéj na jaw, jak to miało względem nas miejsce przez ogłoszenie dokumentu berlińskiego, ulegnie przebaczonéj pokusie, zwłaszcza czując mieć do tego prawo, zdarcia ostatniéj zasłony ze zdarzeń niedokładnie lub niezupełnie przedstawionych. Wyrzekamy się wszakże tego środka obrony, ponieważ niepojęta wyżéj wskazana jawność stawi nas w położeniu dziwnie trudnem.

Gabinet berliński opowiada po swojemu naprzód przed ajentami pruskimi, a potém przed powszechnością europejską treść poufnych rozmów mianych przed dwóma miesiącami przez pana von Bismarck z pełnomocnikami cesarskimi. Odwołuję się do poufnych depeszy odczytanych przedemną, również przed dwóma miesiącami przez posła pruskiego barona von Werther. Niemam tych depeszy pod ręką, i aby całą prawdę wyznać co do rzeczonych rozmów, musiałbym z doniesień ministra cesarskiego hrabiego Karolyi zrobić użytek, jakiego zrobić mi nie dozwala ich duch zupełnie poufny, odbijający się w każdym wierszu. Nie damy się unieść podobnéj nieprawidłowości, a przytém sądzimy, iż wolno nam bez niebezpieczeństwa pozostać wiernymi nabytéj sławie, że umiemy w stosunkach międzyrządowych szanować obowiązki przyzwoitości.

Pismo gabinetu pruskiego, o którém mowa, naprowadza nas na podwójny szereg uwag. Naprzód obejmuje ono świadectwo niezaprzeczenie szczere pomysłów politycznych pana von Bismarck, tudzież obejmuje wywod, będący w znacznej części skargą na nas i utyskiwanie na to, co w Berlinie zowie się uchybieniem przyzwoitości z naszej strony.

Uchybieniem przyzwoitości!—Kiedy nasz pan najjaśniejszy nie poświęca stanowiska, które, oparte na dziejach tylu wieków, sankcjonowane przez traktaty, należy według prawa jego koronie i odpowiada potędze i wielkości jego dynastji i cesarstwa, Austrja uchybia przyzwoitości winnéj Prusom! Kiedy dwór cesarski nie dopomaga polityce pruskiej, w zaspokojeniu jéj roszczeń, nie polegających na żadnem prawie, lecz przeciwnie nadwerężających prawa państw związkowych, roszczeń natrącanych tylko w słowach obojętnych, niemogących się nawet dokładnie sformułować, Austrja znowu uchybia przyzwoitości, jaką winna drugiemu wielkiemu państwu niemieckiemu! Do tego nakoniec doszło, że rząd pruski przedstawia jako uchybienie względów należnych sobie, najuczciwsze nasze usiłowania o zaspokojenie, o ile to od nas zależy, pragnień ludu niemieckiego, tyczących się wyzwolonego rozwoju konstytucji związkowej! Cóż p. von Bismarck rozumie przez wymaganie po nas, abyśmy wpływem naszym nieprzeszkadzali Prusom w Hannowerze i Kassell? Czyż prezes rady żąda, abyśmy utrzymywali przy tych dworach pełnomocników, którzy by w danym razie różnicy poglądów między dwóma państwami niemieckiemi pracowali dla Prus nie dla Austrji? Czyż my żalimy się na wpływ Prus w Karlsruhe? wszakże wpływ i zaufanie nie dają się podług woli miarkować, nie można ich ani ścieśniać ani ograniczać, ani na innych przenosić.

Dosyć, i więcej niż dosyć tego, dla okazania ile waży zarzut, że stajemy na zawadzie prawowitym wymaganiom pruskim. Cieszymy się z podanéj nam zręczności głośnego i stanowczego zaprotestowania, przeciw przypisywanemu nam postępowaniu. Jeżeli w Berlinie dają nam do wyboru, abyśmy albo wycofali się z Niemiec i przenieśli jak powiedział minister pruski, wrzeciądz naszej monarchji do Budy, albo abyśmy nie dziwili się, że Prusy połączą się z naszymi przeciwnikami, mniemanie powszechne Niemiec osądzi te uczucia, a wypadki potępią je, jeżeli kiedykolwiek przyjdzie w czyn je zamienić.

Co do nas, powinniśmy zawczasu dokładnie określić pozór, który rząd pruski zdaje się chcieć mieć na dorędziu w Berlinie. Silni sumieniem i odwołując się do świadectwa naszych spółzwiązkowych, czujemy obowiązek wypowiedzenia co następuje. Nie, jako żywo, nie uchybiliśmy żadnym względom, jakich Prusy rzeczywiście wymagać mogą; tem mniéj jeszcze zaprzeczaliśmy jakiemukolwiek prawu służącemu koronie pruskiej; w każdéj okoliczności byliśmy uprzedzającymi, tchnęliśmy uczuciami pojednawczemi. Owszem w ustępstwach niejednokrotnie dochodziliśmy aż do ostatecznych granic, jakie nam zakreślały uczucia własnej godności i obowiązki względem własnego państwa, oraz względem wiernych naszych sprzymierzeńców.

Moglibyśmy już teraz zamilknąć w tym niemiłym przedmiocie. Nie chodziło nam o uczynienie jeszcze dotkliwszem wrażenia wywołanego przez okolnik pruski; lecz o obronę naszych czynności od błędnej ich oceny. Powszechność łatwo ulega codziennym wrażeniom. Stąd przyszło nam obawiać się szkod, jakie by wyniknąć mogły z naszego milczenia w obec twierdzeń, że Prusy mają powody sprawiedliwego do nas żalu. Co do czytelników surowszych w rozbiorze rzeczy, same wyrażenia okolnika pruskiego wystarczą im i przekonają o małej doniosłości tych twierdzeń; wystarczą mianowicie przed bezstronnym sądem rządów niemieckich, których ufność jest dla nas dobrem uczciwie nabytem. Namiętny wywod gabinetu berlińskiego nie zachwieje tej ufności, nawet ta część tego wywodu, w któréj pan von Bismarck mówi o usiłowaniach naszych przed uchwałą sejmu związkowego d. 22 stycznia. Ale nie godzi się nam zamknąć tego pisma, nie obwarowawszy się co do tego ostatniego szczegółu, przeciw możliwości błędnego wykładu jednego miejsca okolnika pruskiego. P. von Bismarck twierdzi w niém wprawdzie, że nie zgadzaliśmy się na przełożenie przerwy obrad frankfurckich inaczéj, jak pod warunkiem wspólnego zagajenia reformy organicznej; wszakże jedno z wyrażeń, użytych przez królewsko-pruski gabinet, zdaje się nam zwłaszcza w zbiorze przyległych wyrazów niemieć dostatecznej jasności. Rząd królewski wspomina o wymaganiu przez nas równoważnego ustępstwa. Można by istotnie, ze sposobu w jaki wyraża się p. von Bismarck wnosić, że pod tym równoważnym warunkiem rozumieliśmy wyżéj wymienione przez nas wymaganie, co było by zgodnem z prawdą, lecz można by także przypuszczać, że żądaliśmy jakiegoś innego równoważnego ustępstwa. Niechcemy narażać się na najmniejszą wątpliwość w téj mierze; na nowo więc zapewniamy, żeśmy wówczas oświadczyli, iż uznamy za dostateczną pobudkę do zawieszenia obrad frankfurckich, jeżeli Prusy otwarcie i nieodzownie przyjmą wspólność działania z nami w reformie organicznej całej konstytucji niemieckiéj, na mocy istotnych podstaw traktatu związkowego.

Proszę niniejszą notę niezwłócznie udzielić rządowi, przy którym masz pan zaszczyt być umocowanym i przyjąć, i t. d. Wiedeń 28 lutego 1863 roku.

(podpisano) Rechberg.

DEPESZE TELEGRAFICZNE

PARYŻ, poniedziałek, 9 marca wieczorem. Dziennik France oznajmuje, że goniec ambassadora francuzkiego w Petersburgu, przybył do Paryża z ważnemi depeszami, oraz że dziś odbyło się nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów.

TURYN, poniedziałek, 9 marca wieczorem. Senat roztrząsał dziś projekt do prawa pożyczki. Senatorowie Vacca, Scotto, Pintori i Montanari mówili za projektem, wzywając jednak rząd do zaprowadzenia znacznéj oszczędności.

TURYN, wtorek, 9 marca wieczorem. Senat zajmował się dalszym rozbiorem projektu do prawa pożyczki. Minister skarbu, odpowiadając mówcom, którzy rozwodzili się nad polityką zagraniczną, rzekł, że gabinet odpycha oskarżenie, iż trzyma się polityki obojętnéj. Dodaje, że ministrowie chcieli przyprowadzić zadanie rzymskie do swych zasad, do programmatu hr. Cavour, do uchwały parlamentu, i że oświadczali zawsze gotowość do układów, na podstawie nieinterwencji.

Ta mowa wywołała żywe oklaski, senat uchwalił prawo 116 głosami przeciw pięciu.

LONDYN, środa 11 marca w południe. Wiadomości z New-Yorku donoszą, pod dniem 28 lutego, o pogłosce że 5,000 murzynów, pod dowództwem naczelników plemienia białego, przedsięwezmą niebawem wyprawę do Stanów południowych zaludnionych czarnymi, dla powołania do broni murzynów pracujących na plantacjach. Sądzą, że ci ostatni czekają z powstaniem na ich przybycie.

Podobnież krąży wieść, że kongres przed rozjechaniem się, zapyta p. Lincoln, o polityce, jakiéj myśli trzymać się w razie oświadczenia pośrednictwa. Kongres zagłosował prawo o konskrypcji.

Do dnia 20 lutego nie było żadnych działań wojennych, ani na Charlestown, ani na Wicksburg. Jeden z dzienników południowych utrzymuje, że dwa parostatki przybiły do Charlestown, a więc blokada rzeczywiście została podniesioną.

BERLIN, środa 11 marca wieczorem. Ukaziciel rządowy ogłasza w swojéj nieurzędowéj części następne nowiny za fałszywe: wiadomość podaną przez dziennik Paryzki Opinion nationale 9 marca, o treści konwencji 8 lutego, i wiadomość umieszczoną w Monitorze powszechnym, dnia 7 marca, ściągającą się do uczynionych zapytań ministrowi pruskiemu na sejmie związkowym, przez jego niemieckich spółtowarzyszów, o szkodliwych następstwach konwencji dla związku niemieckiego.

Ukaziciel rządowy dodaje, że jedno tylko wielkie mocarstwo Anglja, wybrało formę depeszy dla oznajmienia w wyrazach przyjaźnych, rządowi pruskiemu swych zarzutów; lecz że ten ostatni rząd nic nie wie o przełożeniach ustnych, które obok Francji, Austrja i inne rządy niemieckie oraz nie niemieckie miały w Berlinie uczynić.

WIEDEŃ, środa 11 marca wieczorem. Dziennik Korrespondencija powszechna austryjacka rozumie, że zwołanie sejmu siedmiogrodzkiego, nastąpi najpóźniéj w początkach kwietnia, i że wkrótce godzi się oczekiwać nieodzownego postanowienia, w tém co się ściąga do sejmu węgierskiego.

PARYŻ, czwartek, 12 marca. Monitor powszechny ogłasza za fałszywą wiadomość podaną przez dziennik Constitutionnel o zebraniu obozu szalońskiego pod koniec marca. Monitor powszechny dodaje, że zebranie wojsk w tym obozie nastąpi, jak to i dawniéj bywało, pod koniec maja.

BUKAREST, środa 11 marca. Ponieważ sejm miał zamknąć się 14 marca, zapytano ministrów: czy przedłużą go aż do czasu, w którym zgodnie z konstytucją budżet będzie mógł być zagłosowany. Ministrowie odpowiedzieli: że jeszcze nie wiedzą, czy wypadnie sejm przedłużyć.

Izba, biorąc tę odpowiedź za złamanie konstytucji uchwaliła: że gabinet nie posiada zaufania sejmu, który tylko zgodzi się na zagłosowanie budżetu dla ministrów konstytucyjnych. Nadto izba oświadczyła: że poczyta za gwałcicieli konstytucji tak ministrów, którzy nakażą pobór podatków niezagłosowanych, jako też wszystkich, co ośmielą się dopomagać im w tymże poborze.

TURYN, czwartek 12 marca. Prawo o pożyczce otrzymało sankcję królewską. Minister skarbu oznajmił przez dekret o następnych warunkach pożyczki:

Zawarto układ z domem paryzkim Rotschilda i z bankiem narodowym włoskim o całą summę 700 miljonów stanowiących pożyczkę, ale na ten raz wypuszczone będą obligacje tylko na 500 miljonów. Summa 109 miljonów zostawiona do rozebrania powszechności włoskiéj. Pierwsza wypłata wynosi 10% i złożoną być powinna przy podpisaniu się. Najmniejsza ilość wynosi 10 fr. renty (200 fr. kapitału). Zapisywanie się rozpocznie się 16 marca, ostatnia zaś wypłata ma być wniesiona d. 24 marca 1864 r.

Zapewniają, że stopa wypuszczenia pożyczki jest 71 za 100.

ATENY sobota 7 marca. Zgromadzenie narodowe mianowało kommissję, któréj obowiązkiem będzie naradzić się z ministrem spraw wewnętrznych o następstwie tronu i postanowić, ze wszelką niepodległością uchwałę w tym przedmiocie.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— DZIEŁO LELEWELA. Z piątego tomu „Polski, dziejów i rzeczy jéj“, o którego wyjściu u p. Żupańskiego w Poznaniu jużeśmy donosili, lecz który nas jeszcze niedoszedł, otrzymaliśmy temi dniami wyjątek, stanowiący osobną książkę, p. t. „Nauki dające poznawać źródła historyczne, przez Joachima Lelewela“ (1863, 8 str. 91 i tablic 8). Jestto przedruk bardzo już dziś rzadkiéj książeczki, wydanéj po raz pierwszy w r. 1822 w Wilnie u Zawadzkiego (in 4, bez osobnéj karty tytułowéj, nakształt druków pierwotnych). Nowa edycja, oprócz kilku drobnych przypisków zrobionych w późniejszym czasie przez autora i prócz dodanych przezeń kilku nowych tablic, wychodzi bez żadnéj prawie zmiany, co dla znających chwalebny śp. Lelewela zwyczaj ciągłego uzupełniania dzieł swoich, jest osobliwością. Zamiast jednak tego zwykłego przerabiania tekstu, postrzegamy w tém wydaniu inny, dotąd jeszcze przez nas niewidziany dowód jego znanéj sumienności. Dziełko to pisane było jako pomocnicze dla słuchaczów wykładu Lelewela w tutejszym uniwersytecie i było jednem z liczby kilku uzupełnień wydanéj w r. 1815 „Historyki“. Podczas jego pisania autor snadź jeszcze niebył dokładnie oznajomiony z numizmatyką powszechną, albo też może niemiał tu w Wilnie wszystkich potrzebnych materjałów do skreślenia jéj charakterystyki, o ile numizmatyka jest źródłem pomocniczem do poznania dziejów. Z tego powodu, na rytowanych, jak zwykle, przez samego autora tablicach, mających przedstawiać typy numizmatyki z różnych epok historycznych, zaszły niektóre niedokładności. Owoż postrzegamy w nowém wydaniu, że autor część blach, które do odbijania tych tablic służyły, z niemałym zapewnie kłopotem wygładził i rytował na nowo. Widzimy to na całéj prawéj stronie tablicy drugiéj, oraz na prawym górnym rogu i w dole tablicy trzeciéj, a podpis wskazuje, że dokonano tego w r. 1828, to jest w lat sześć po zrobieniu pierwszego wydania. Oprócz tego cennego szczegółu do charakterystyki zawodu artystycznego Lelewela, z tak dobroduszną żartobliwością skreślonéj w „Album rytownika polskiego“, znajdujemy tu nadto cztery całkiem nowe tablice, których w pierwszém wydaniu niebyło. Jedna z nich przedstawia wizerunki bóstw i kamieni z napisami; druga podobizny dwóch dyplomatów z wieku XIII; trzecia monety perskie i kufickie; czwarta zaś porównania głosek piśmiennych z różnych epok wieków średnich. Zresztą, jakeśmy rzekli, w dziele samém żadnéj prawie niezaszło zmiany,—i niewiémy, czy potrzeba mówić czytelnikom, że z głęboką znajomością rzeczy traktuje się w niém o umiejętności korzystania do wyższych celów historycznych z archeologji, hieroglifiki, epigrafiki, numizmatyki, dyplomatyki, sfragistyki i heraldyki. Książka obecna należy do grupy dzieł wskazujących drogę kształcenia się w historji, co Lelewel, jako nauczyciel, dobrze ważyć umiał, i sam jeden dotąd pisarzem traktującym teorję nauki dziejów u nas pozostał. Z wy-

daną niedawno w Warszawie przez p. Lewińskiego „Historyką“ oraz innemi zamieszczonemi tam rozprawami, książka obecna stanowi zupełną całość kursu teoretycznego nauki, który z pożytkiem rozważać powinni nietylko uczący się w wyższych zakładach, ale i nauczający i biorący się do pisania historji. Żałujemy zawsze, jakeśmy to poprzednio na tém miejscu wyrazili, że wszystkie te rozprawy nie wyszły w jednéj książce, zalecającéj się przystępnością ceny, zwłaszcza dla chciwéj wiedzy, ale niezawsze posiadającéj do tego źródła młodzieży dorośléjszéj. Dobrze się jednak stało, że chociaż z dwóch, obu gdzie indziéj wydanych książek, uformowała się potrzebna dla nauki całość.

NOWOGRÓDEK. Dnia 28 lutego o godzinie 8éj wieczorem śród ogromnéj trwogi, wszczął się pożar w najludniejszéj części naszego miasta. Niebezpieczeństwo było ogromne. Wiatr gwałtowny i gęstość domów groziły całéj połowie miasta. Szczęściem dzielna pomoc żołnierzy zapobiegła nieszczęściu. Przy braku pomocy miejscowéj, zwykłym małym miasteczkom, rękami prawie tłumili ogień i rozerwali przyległe domy, przez co pożar ograniczył się na trzech domach.

Pierwszy dom, który zgorzał i gdzie się wszczął ogień, stał na miejscu niegdyś domu Mickiewiczów, tam właśnie gdzie mieszkali rodzice Adama (nie dom wielki lecz oficyna), obok niego spaliły się dwa żydowskie. Inne dokoła w pół zrujnowane. Przyczyna pożaru, od zapalenia się komina. E. Pawłowicz.

— ALETOSKOP.—Na przeszłorocznéj wystawie Londyńskiéj powszechną zwrócił uwagę przyrząd optyczny, wynaleziony przez Karola Ponti, w Wenecji, nazwany przezeń Aletoskopem, od dwóch wyrazów greckich: „widzieć rzeczywistość.“ Tę przedstawia wyższość nad stereoskopem, że ma jednę tylko soczewkę i jednego potrzebuje widoku fotograficznego, a więc nie nuży oka i mniejszych zachodów wymaga. Zresztą przewyższa stereoskop, tak pod względem dokładności szczegółów, jako też ze względu na effekt ogólny. Aletoskop potrzebuje bądź naturalnego, bądź sztucznego światła; w każdym razie złudzenie jest ogromne i dziwić się nie należy, że wynalazca otrzymał na wystawie nagrodę i brewet wynalazku. Znany fotograf Wileński p. Korzon, będąc wówczas na wystawie, zamówił taki przyrząd, który w tych dniach nadszedł do Wilna i który p. K. ma w krótce wystawić na widok publiczny, za pomierną opłatą. Dotąd są tylko do Aletoskopu zastosowane prześlicznie fotografje Wenecji, główniejszych jéj gmachów, placów, kanałów, kościołów i t. d. przy świetle dziennem, lub przy księżycu. Wiele z tych widoków jest kolorowanych. P. Korzon ma zastosować do tego przyrządu widoki Wilna i jego okolic, których z największą niecierpliwością oczekujemy.

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

Paryż, 7 marca.

Dnia 26 lutego była wielka uroczystość w pałacu Mazarina. Akademja przyjmowała na członka młodego księcia Alberta Broglie, obranego na miejsce Lacordaira. Przyjmujący, pan Saint-Marc Girardin, wystąpił opromieniony wiarą; przyjmowany okazał pobłażanie dla zasad 1789 roku; wieczysty sekretarz Villemain, uśmiechał się wieczystym uśmiechem... Słowem, było co widzieć i słyszeć.

Dnia 1 marca 1855 roku dwadzieścia sześć głosów na trzydzieści, powołało do fotelu akademickiego księcia Achillesa - Karola - Leonsa - Wiktora de Broglie. Akademja chciała tym sposobem oddać hołd człowiekowi, który wcale nie pisał, ale piastował godnie wysokie urzędy. Teraz otworzyła drzwi swoje starszemu synowi byłego ministra i para Francji. Jestże to nowy hołd złożony ojcu? Zapewne—gdyż zasługi młodego księcia prawie żadne. Pan Albert Broglie przetłómaczył Systemat Religijny Leibnitz'a; ogłosił w Revue des deux Mondes i Korespondencie, kilka artykułów, które wydano razem w 1853 roku, następnie napisał główne swoje dzieło: „Historję kościoła i Państwa Rzymskiego w IV wieku.“

Oto i wszystko. Sąż to dostateczne prawa do zajęcia miejsca obok Thiers'a, Guizota, Mignet'a, Merimée i tylu innych znakomitości umysłowych, nie mówiąc o nieobecnych. Wedle zwyczajnéj miary—nie, ale książąt zwykłe niezwykłą miarą mierzą. Wprowadzony przez ojca, książe Albert wszedł do akademji jak na dworskie pokoje: odziedziczył jego talent jak tytuł książęcy; kiedy się rodził ojciec, powiedział mu: będziesz księciem i akademikiem.

Skoro też pierwszy wydrukował artykuł, sawantki z przedmieścia świętego Germana, pytały go zaraz, czy nie jest jeszcze członkiem Akademji? tak wydawało się rzeczą naturalną, żeby należał do arystokratycznéj instytucji, nie lubiącéj nowych nazwisk, ale majoraty. Nie inaczéj. Akademja przyjęła już syna Legouvégo, syna Broglie—wkrótce przyjmie syna Guizota i syna Campenon'a—a że nie posiada więcéj synów, to nie jéj wina: gdyby akademicy mieli więcéj dzieci, akademja od dawna byłaby jedną rodziną.

Ale wrócimy do młodego adepta. Książe Albert wychowany na wyżynach abstrakcji, od absolutyzmu stroni, ale nie tak daleko, żeby aż o demokracją zawadził. W kościele równie daleko się trzyma od Veuillota jak od Cousin'a; w akademji nie będzie ani z Viennetem, ani z Wiktorem Hugo. Umysł kształcił w szkole św. Augustyna i Fenelona. Styl jego niema archanielskich skrzydeł, które unosiły Lamennais'go—zawsze jednak z góry na świat spogląda; tak patrząc ludzie najczęściéj się mylą—ale mylą się w dobréj kompanji. Dla uniknienia grubych pomyłek, książe postanowił być eklektykiem.

Opisując wielką epokę, w któréj kościoł Chrystusa wzrastał, ażeby w wiecznym cieniu dawne pogrążyć bogi jakkolwiek ze stanowiska ortodoksji patrzy, nie tylko nie spiorunował cywilizacji starożytnéj, ale usiłuje ją połączyć z cywilizacją nową na łonie kościoła chrześciańskiego. „Społeczność rzymska — powiada nie szczędziła chrześcianizmowi wzgardy, obelg i prześladowań. Przez trzy wieki religja wzrastała męczona i łżona. Mędrcy ją wyśmieli; politycy karali; lud ścigał dzikiemi, krwi żądnemi okrzyki. Krew męczenników zrumieniła zręby rzymskich pomników; dym ich stosów poczernił szczyty świątyń. Kościoł zwycięzki nie mścił się jednak wcale. Tkliwa i przezorna matka rodu ludzkiego, uważała wydaną sobie oświatę rzymską, jako zbiorowe dzieło ludzi. W niem, jak we wszystkiem co od stworzenia upadłego pochodzi—musiały się znajdować w chmurze błędu ukryte promienie światła, którego nie należało gasić, ale przygarnąć do wiecznie płonącego ogniska prawdy wiekuistéj.“

Zamiarem więc Boga, wedle p. Broglie było, ażeby chrześcijanizm odrodził upadłą starożytność w żywych źródłach boskiéj miłości; ale zarazem, żeby katolicyzm ubarwił się cudną światłością promieniejącą z dzieł Homera, Fidjasza i Platona. Podobnym eklektykiem książe okazuje się we wszystkich pismach swoich.

Poznawszy go nieco, wróćmy do obrzędu jego przyjęcia.

Posiedzenie rozpoczęło się o drugiéj. Wyjąwszy kilku nieobecnych akademików, którzy, jak Cousin, zwykli w krajach słonecznych zimę przepędzać, akademja była w komplecie. Obok nieśmiertelnych, zasiedli marszałkowie, ambassadory, ministrowie, oraz piękne damy, mniéj więcéj księżne, z obliczem jeszcze nie zupełnie z karnawałowego blanżu i muszek, otartém... Recepcje akademickie zbyt znane, ażebym tu wam miał opisywać okazałe miny jednych, górne wejrzenia drugich—upartą senność trzecich; kapelusz z piórami pani ambassadorowéj, lub zielone palmy Guizota. Nie wdając się przeto w obrazowania, powiem po prostu, że kiedy wszyscy zasiedli, książe Broglie powstał i odczytał katolicko-polityczno-rzymską przemowę. Gdyby był wspomniał o literaturze, możnaby powiedzieć, że mówił o wszystkiem; ale tego jednego przedmiotu nie dotknął: obecni słuchacze mniemali się być na posiedzeniu senatu lub na mszy.

Skoro mówca niema nic do powiedzenia, mówi sztucznie; skoro myśl go unosi, zaniedbuje formę—odrzuca wszelkie świecidła retoryczne—jak dusza, gdyby do duszy mówić chciała, odrzuciła by świecidła zmysłowe. Książęca przemowa mozolnie wykuta z piaskowca, wydała się nadzwyczaj długa i niewłaściwa. Mając chwalić dominikanina Lacordaira, Broglie uznał za stosowne puścić się na manowce teologiczne, które wypada zostawić komu należy. Zawsze godzący, usiłował tym razem godzić kościół z ośmnastym wiekiem, który wydał i uzbroił Voltaira. Daléj skreślił pochwałę klasztorów, które nazwał akademjami. Skoro z kolei wspomniał i o bitwie pod Waterloo „która doczekała się wreszcie sędziego i malarza“ połowa akademji ukłoniła się Thiersowi—druga, myślą ku nieobecnemu Wiktorowi Hugo wybiegła.

Szczupły posag literacki księcia Broglie wielkiego nabawił kłopotu przyjmującego prezesa, pana Saint-Marc Girardin. Zręczny professor, nie wiedząc co począć ani co chwalić— rzucił się w dygressje: klejąc także przymierze katoticyzmu z cywilizacją tegoczesną, więcéj jednak był świecki, więcéj parlamentarny niż książe. Równie biegły mówca jak pisarz, w jednéj ewangelicznéj myśli streścił żywot Lacordaira i sprawę, którą pełnił: „Świat, powiedział, należy nie do tych co go zmuszają, ale do tych co mu służą z miłością. Tym co go zmuszają, daje on z konieczności kilka chwil posłuszeństwa; pocieszycielom swoim daje duszę—a jedno jest tylko panowanie prawdziwe: panowanie nad duszami.“

W końcu przemowy, pan Saint-Marc Girardin wysypał kosz retorycznych kwiatów na drogą sobie przeszłość: zdawał się ubolewać nad bezczynnością ludzi takich jak książe Broglie, któremu „los zamknął karjerę.“ Oto jak brzmi ten ustęp powszechnie tu zauważany, w którym niechęć do istniejącego rządu bez ogródki przebija:

„Należę do pokolenia, które przez lat trzydzieści miało ustawy jakich pragnęło. Jestto los dobry i rzadki w burzliwéj historji naszego kraju. Zgadzam się więc chętnie, co do mnie, być już tylko widzem na tym padole płaczu, widzem nie obojętnym i bezstronnym. Ale nie mogę pomyślić bez smutku o tylu ludziach z głową i sercem, młodych, czynnych, wymównych, którzy zostali zaskoczeni i uniepotrzebnieni przez nasze rewolucje. Byli by działali, walczyli i byli by służyli krajowi w zgromadzeniach publicznych—byli by dodali parę kart do pełnéj chwały cywilnéj historji Francji, która przyćmiona tém się pociesza, że ją zaćmił blask sławy wojennej. Przeznaczenie zamknęło przed wami karjerę świetną, którą mogliście przebiedz. Ta nieczynność polityczna sprawiła, że czynny udział w życiu literackiém i religijném, nie jest dla was tylko doktryną, którą przekładacie, ale czynnością, mającą żałośny powab i niecierpliwość nadziei.“

Nie będąc akademikiem, trudno zrozumieć, jak „przeznaczenie mogło zamknąć karjerę“ członkom jednego wolnego narodu. Jeżeli widzowie, ci, którzy z założonemi rękoma godzą kościół z rewolucją, ale niechcą pogodzić dnia wczorajszego z dzisiejszym, nie służą już chorągwi francuzkiéj dla tego, że na niéj zamiast koguta orzeł siedzi—to tylko brakiem siły do czynu, dla tego że chociaż żyją jeszcze przez ciekawość, nie mogą już iść z duchem czasu.

Ostatecznie, w całém posiedzeniu przebijało zakłopotanie fałszywéj pozycji. Inaczéj być nie mogło. Po kaznodziei zakonniku, który nic nie napisał—następował młody publicysta, który napisał bardzo mało. Powody zupełnie obce literaturze, skłoniły kolegów starego księcia do wyniesienia jego syna na godność zasłużonemu literatowi przynależną. Stąd i akademicy i słuchacze byli w ambarasie... W przemowach zaś tych pół-ultramonańskich a pół rewolucyjnych— w pochwałach nieopartych na niczem—było coś mglistego, co więcéj do snu niż do wzruszenia usposabiało.

Proudhon ogłosił z dawna zapowiadaną odpowiedź prześladowcom swéj ostatniéj broszury o sprawie włoskiéj. Książka o 300 stronicach wyszła pod tytułem „O zasadzie Federacyjnéj.“ Najwięcéj w niéj uderza to skromne zaręczenie autora, iż z pomiędzy wszystkich stronników swoich popierających myśl postępu, sam tylko Proudhon pojęcie i cześć sprawiedliwości zachował. Książka wyjść miała pod napisem Iskarjoci, ale autor zrzekł się téj zemsty przez wzgląd na to, co może być jeszcze dobrego w stronnictwie postępu. Szczęśliwszy od anioła zagłady, Proudhon znalazł jeszcze kilku sprawiedliwych w domokratycznéj Sodomie.

Wprawdzie, ci sprawiedliwi, ostatecznie są „nic nie warci,“ co zasługę ich nieco zmniejsza, ale koniec końców „na bezrybiu i rak ryba“—Proudhon i takich przyjmuje do odbudowywanego przez siebie stronnictwa. Jednak i tych bałwanów tak mało, iż lękać się można, iż Proudhon będzie jenerałem bez wojska, lub monarchą bez poddanych, jak Franciszek II-gi.

Co do nas, w ogóle mało ufamy owym ciemnym genjuszom, których mglista filozofja w umysły powszechności nie wnika. Prawda nie chodzi w trykotach ani w krynolinie — naga występuje ze studni, na to, żeby ją wszyscy widzieli; myśl sprawiedliwa nie osłania się metafizycznemi tumanami, ale wydziela światło, które uderza nawet krótko widzących. Proudhon wydaje nam się Wagnerem filozofji przyszłości.

Jeżeli zdarzy mu się wyłożyć myśl jasno, nie widać, żeby mądrość jego przewyższała zwyczajny rozum, często nawet mu nie dorównywa. I tak naprzykład, w ostatniéj pracy, odpierając zarzuty czynione przeciw systematowi federacji, stawi ten układ społeczny jako najliberalniejszy ze wszystkich. Może to być prawdą w abstrakcji, ale ponieważ w zastosowaniu wszystko jest względne, trudno nie przyznać, że federacja włoska taka, jaka była proponowana po Villafranca, odprowadzała Włochy na powrót pod jarzmo Austrji i drobnych książąt, jéj adjutantów. Tak więc ów system federacyjny tak niby demokratyczny, biorąc oderwanie, nie byłby niczem innem na półwyspie, jak zwycięztwem reakcji. Wodzowie jéj w Europie, ubawią się dobrodusznością Proudhona. Tenże to smok straszliwy, tak dogodne nam proponuje zmiany! zawołają. Jakże go spotwarzano. Toż to nie tygrys, ale powolny baranek!

— Znalazł się nowy biograf Mickiewicza, francuz, Edmund Fontille. Napisana przez niego książeczka pod tytułem: „Adam Mickiewicz, sa vie et sa croyance“ nie zawiera nowych szczegółów, ale odznacza się od początku do końca sprawiedliwym, prostym i pełnym miłości poglądem na czyny i pojęcia genjalnego męża, którego ostatni mianowicie dział życia był celem mnogich krytyk półmędrków, co chcąc sławę swoją podwyższyć, uczepili się wielkiego imienia Adama, a nawet nie wahali się dobierać kluczy do jego przed nimi zamkniętego sumienia, i wydobyte zeń oderwane dokumenta publikować na poparcie swoich potępiających wyroków.

Pan Fontille nie poklasku gawiedzi, ale pociechy szukając we wspomnieniu Adama (bo znał go i kochał prawdziwie) sercem odgadł, czego rozumem nie wydecyfrował — i tym sposobem urosła miła książeczka, niby niezabudka na grobie Adama gościnną ręką cudzoziemca posadzona. Chcąc go dać poznać ziomkom, Fontille poprzeplatał swoją relację mnóstwem wyjątków z dzieł Adama, odnoszących się do jego rozmaitych położeń i usposobień umysłu.

Początek życiorysu czyta się przyjemnie, koniec mocno zajmuje, bo w prawdziwem wystawia świetle naukę, którą Adam głosił z katedry i dla któréj prawd nieśmiertelnych wiele wycierpiał.

Na poświadczenie powyższego okresu, przytaczam wyjątek z listu Aleksandra Chodźki, który autor w przedmowie do biografji Mickiewicza umieścił:

„Dziękuję panu, żeś mi udzielił pracy swéj o Mickiewiczu, a chociaż to tylko jedna kartka z tego życia, które przeszło takie próby i tak szczytną zostawiło naukę — zawsze to karta nacechowana piętnem prawdy.

„Prócz korzyści, żeś go znał z blizka a zatém kochał, masz i tę korzyść, że nie jesteś z cechu tak zwanych literatów. Twoje bowiem opowiadanie wchodzi od razu w grunt przedmiotu i wprost zmierza do celu. Jest to przymiot nie spotykający się w żadnem z pism ogłoszonych dotąd o Mickiewiczu. Jedni, niezdolni czerpać u źródła wiedzy i dążeń genjuszu, poniżają go, ściągając do swojego poziomu; inni grzeszą zbytkiem gorliwości — wszyscy widzą i cenią w nim tylko wyobraźnię poetycką. W człowieku tak hojnie uposażonym od natury jak Mickiewicz, władza imaginacyjna nie była niczém inném jak ową folle du logis zostającą pod strażą innéj, wyższéj duchowéj potęgi, czyli intelligencji ścisłéj i umiarkowanie rozważnéj, o jakiéj nie wiele wiedzą tak jego oszczercy, jak jego przesadni panegiryści.“ (D. n.)

Washington, d. 13 lutego 1863.

(Urywek z listu).

To się wy nie zgadzacie, że południowcy przy zwycięstwach tracą i coraz im jest ciaśniéj. Spójrzcie na mapę: gdy zaczęli, byli nad Ohio, naprzeciw Washingtonu w Marylandzie. Niewola była w Distrikcie (Columbia) téj już dziś niema. Oni są za Rappahanock, za Cumberland-Gap, za Tennessee rzeką— na Mississipi ledwo w Wicksburgu się trzymają. Odebrali Galveston to prawda, ale siedzą tam zamknięci i kto wie co dziś już z nimi. Blokada coraz ściślejsza, sympatje w Anglji mniejsze, cesarz Francuzów chciałby pogodzić, ale propozycję odrzuciły S. Z. wczoraj na sessji kongressu. Zresztą macie nowiny upiększone w gazetach angielskich w każdéj rzeczy, gdy idzie o secessję, choć to prawda, że mamy jenerałów wielkich niedołęgów, ale większych jeszcze gdzieindziéj.

...Teraz z placu bojów idźmy na spokojniejsze pola, bo i o rolnictwie pamiętamy wśród szczęku oręża. Wiecie, że w lipcu otwiera się kongress rolniczy w Hamburgu. Departament rolniczy waszyngtoński wysyła tam 3 członków. Rezolucja w izbie dała na to 10,000 dollarów a nadto na 20,000 na zbadanie sposobów i środków przyprawy materjałów mogących zastąpić bawełnę, lub kotonizowania lnu i konopi. Mam już trzech co mię popierają. Najwięcéj mi pomaga moja korrespondencja z wami, choć warszawskiéj musiałem poprzestać, bo mi nigdy nic a nic nie odpowiadali, anim wiedział co odrzucono a co przyjęto, od roku przeszło nic nie wiem o Kurjerze — jeno coś od ciebie się dowiaduję. Otoż wracając, moja korrespondencja i list mały ale przychylny z Poznania dużo mię wsparł. Był pisany do p. Henry, zaś pp. Henry, Seaton i Holt, są tu bardzo możni teraz. Holta zraził trochę był Schoepf, ale nie tracę jeszcze ani ochoty, ani nadziei, ani czasu. Staram się całemi siłami ruszyć na ten zjazd, kędy ważne kwestje popraw, postępu i rozwoju rolnictwa toczyć się mają: kędy kwestje szkół rolniczych, chemicznych rozbiorów, odkryć, zastosowań i wyprobowań narzędzi rolniczych i ich wystawa będzie otoczona wystawą produktów, bydła, owiec, ptastwa i t. d. i t. d. Tam będzie można widzieć praktyczne zastosowanie narzędzi amerykańskich i żniwiarek, tak mało u was zaufania obudzających, i wejść z manufakturzystami w stosunki i zawrzeć kontrakta — bo bardzo wielu się wybiera, i tam istotnie będzie najlepsza zręczność poznania się i otworzenia nowego źródła i dróg handlu. Ta okoliczność może więcéj jak inna, przyczynia się do ociągania się antreprenerów wejścia w téj chwili w nowe zobowiązania.

...Z książkami posyłamy ci niemało nasion tabaki, bawełny, orzechów czarnych, hikory, mimozy, katalpy — pilę rybią dla Muzeum. Podróż do rz. Amazonki także dla Muzeum, parę etrusków i konch rzadszych.

Henryk Kałussowski.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 28 lutego (12 marca).

Sześcioprocentowe rossyjskie srebrem	110, 111 1/8.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki	96 1/2.
„ 2-éj „	98 1/2, 99.
„ 3-éj „	„
„ 4-éj „	„
„ 5-éj „	96, 96 1/4.
„ 6-éj „	103 1/2.
„ 7-éj „	97, 97 1/4, 3/8.
Pięcioproc. bilety banku państwa	98 7/8.
Akcje Głownego Tow. kolei żelaz.	112 3/4, 113.
Obligacje 4 1/2 proc. tegoż. Tow.	86 1/4.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz.	93 1/2, 94.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	35 15/16 36 p.
— — na Amsterdam	176 1/4. 3/8 c.
— — na Hamburg	31 7/8, 32 sz. b.
— — na Paryż	377, 377 1/2 c.
Disconto od 6% do 7%.	

WARSZAWA, 12 marca (28 lutego).

Listy zastawne oprócz kuponu	14 r. 98 k.
Obligi skarbowe — —	88— 90 —
Akcje Główn. Tow. kolei żel.	115— „ —
Akcje drogi żel. warsz.-wiedeńsk.	79— „ —
Akcje Spółki żeglugi parowéj	„ — „ —
Obligi tejże Spółki	„ — „ —
Akcje drogi żel. warsz.-bydgoskiéj	90— 50 —
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	99— 15 —
— na Hamburg (2 mies.) za 300 m.	151— 50 —
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	80— 25 —
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	86— 55 —
— na Londyn (3 mies.) za 1 fst.	6— 69 —
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	100— „ —
— na Moskwę (1 m.) za 100 r.	„ „ —

RYGA, 28 lutego (12 marca).

Pięcioproc. 1-éj pożycz.	98 1/4 %.
— 5-éj „	96 1/2.
Czteroprocentowe 3-éj i 4-éj poż.	88.
Pięcioproc. bilety banku państwa	98 3/4.
Weksle na Londyn	36 1/8 p.
— na Amsterdam	176 1/2 177 c. b.
— na Hamburg.	32 1/8 sz. b.
— na Paryż.	378 1/2, 379 c.

ODESSA, 27 lutego (11 marca).

Weksle: na Londyn za 1 fs.	6,64 1/2, 6,67 1/2.
— na Paryż za 1 r.	377 c.
— na Marsylję za 1 r.	378, 378 3/4 c.
— na Genuę za 1 r.	378 3/4 379 c.

BERLIN, 11 marca (27 lutego).

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż.	89 3/4 %.
— 6-éj poż.	96 1/2.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup.	83.
— listy zastawne	90.
— bilety bankowe	90 1/4.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 rub.	100 1/4 tal.
— na Warszawę (krótki term.)	90 1/4 tal.

HAMBURG, 11 marca (27 lutego).

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki	85 1/4 %.
— — 6-éj pożyczki	90 3/4 %.
— — 7-éj pożyczki	88 1/4 %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	31 1/4 sz. b.

AMSTERDAM, 11 marca (27 lutego).

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki.	82 1/2 %.
— — 6-éj p.	90 1/4
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	169 c.

LONDYN, 11 marca (27 lutego).

3-procentowe ang. konsolidy.	92 1/4 %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	94.
— — 7-éj poż.	94 1/2.
Weksle na Petersburg (3 mies.).	34 7/8 p.

PARYŻ, 11 marca (27 lutego).

Renta 3-proc.	69, 70.
Akcje kredytu ruchomego.	1208 fr.
Turyńska renta	69, 35.
Weksle na Petersburg za 1 r.	369 c.

Прибывшiе въ Вильно съ 1 по 4 марта 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом.: Брон. Соболевски, Леоп. Сопоцько, Гiерон. Пржецишевски, Бол. Матерно, гр. Сигиз. Плятеръ, Генр. Мужель, Iосифъ Косско; г-жа Эльвира Рымкевичъ; надв. сов. Казим. Хмѣлевски; инж. кап. Клочковски; шт. капит. Шацки; инж. пор. Малаховски; полков. Шталь; отст. пор. Влад. Конаржевски; тит. сов. Францъ Шустеръ; архитект. Ант. Праусъ; воен. лекаря: Рклицки, Сулковски; дворяне: Стан. Осецимски, Леон. Осецимски, Iосифъ Саковичъ, Дмитр. Базановъ, Петръ Шацки; купецъ Георгъ Пихлеръ.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНЬСКИ. Гр. Адольфъ Чапски; пом.: Влад. Лопацински, Мечис. Пржецишевски съ женою, Соколовски; тит. сов. Алекс. Борейша; колл. сов. Росицки; Гевальдигеръ 1-й кавал. дивизiи Вишневски; поруч. Павелъ Сидоровъ; поруч. Тыртовъ; купцы: Альберти, Рудольфъ Лоберъ.

Przyjechali do Wilna od 1 do 4 marca 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Ob.: Bron. Sobolewski, Leop. Sopoćko, Hieron. Przeciszewski, Bol. Materno, hr. Zyg. Plater, Henr. Muiżel, Józef Kossko; pani Elwira Rymkiewiczowa; rad. dw. Kaz. Chmielewski; Inż. kap. Kłoczkowski; szt. kap. Szacki; Inż. por. Małachowski; półkow. Stahl; dym. por. Wład. Konarzewski; radca hon. Fran. Szuster; archit. Ant. Praus; wojenni lekarze: Rklicki, Sułkowski; szlachta: Stan. Osiecimski, Leon. Osiecimski, Józef Sakowicz, Dem. Bazanow, Piotr Szacki; kupiec Jerzy Pichler.

HOTEL POZNAŃSKI. Hr. Adolf Czapski; ob.: Wład. Łopaciński. Mieczysław Przeciszewski z żoną; radca hon. Aleks. Borejsza; radca koll. Rosicki; Giewaldiger 1-éj kawal. dywizji Wiszniewski; porucz. Paweł Sidorow; por. Tyrtow; kupcy: Alberti, Rudolf Lober; ob. Sokołowski.

— Wileńskie ceny targowe sprawdzone przez członka redakcji na miejscu w poniedział., t. j. 4 marca 1863 r. Żyta beczka 12 rub. pszenicy 24 rub, groch 12, gryki 10, owsa 6, jęczmień 10 rub., siana pud 50 kop., masła pud 10 rub., słomy kopa kulowa 3 rub. Dowóz był niewielki.

Одобрено Цензурою. 4 Марта 1863 г. Вильно. W drukarni A. H. Kirkora.